

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації



КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

ТЕМА: «Розробка та просування туру театрами Одеси»

Здобувача/ки Палькевич Є.М.

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Керівник/ки д.е.н., доц. Саркісян Г.О.
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

К.е.н., доц. Байрачна О.К.
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 07.06.2022 р., протокол № 11.

Завідувач кафедри ТБтаР _____

(підпис)

Олена МЕЛІХ

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Одеса - 2022 рік

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу бакалавра

Робота містить 86 сторінок , 2 таблиці, 19 рисунків, список літератури з 34 найменувань, 1 додаток.

Метою виконання роботи є аналіз театрального туризму як дослідження сучасного театрального мистецтва шляхом занурення в режисерські та акторські техніки, а також драматургію сучасного класичного та експериментального театру з метою отримання естетичного задоволення та задоволення любові до прекрасного.

Отже є перспективним його розвиток.

Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступають театри міста Одеса .

Сьогодні серед основних напрямів розвитку туризму виділяється культурно-пізнавальний, що базується на розумінні важливої ролі культурної та пізнавальної діяльності, на визнанні необхідності створення умов для реалізації культурних потреб людини в пізнанні історії, релігії, традицій, особливостей способу і стилю життя. У роботі проведено аналіз розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні. Встановлено, що наша країна має значний потенціал для розвитку в'їзного і внутрішнього культурно-пізнавального туризму, що зумовлено, насамперед, значною кількістю унікальних історичних та культурних пам'яток. Визначено, що на території нашої країни зосереджена велика кількість музеїв, театрів, пам'яток археології, історії, монументального мистецтва, архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва.

За результатами виконаної роботи сформульовані висновки та рекомендації, розроблена квест програма та маршрут театрального туру, проведено економічні розрахунки.

Одержані результати можуть бути використані туристичними компаніями для розширення послуг, департаментом культури і туризму для організації івентивних заходів.

Рік захисту роботи - 2022

ANNOTATION

for a bachelor's degree

The work contains 86 pages, 2 tables, 19 figures, 34 bibliography of titles, 1 application.

The aim of the work is to analyze theatrical tourism as a study of modern theatrical art by immersion in directing and acting techniques, as well as drama of modern classical and experimental theater in order to obtain aesthetic pleasure and love of beauty.

Therefore, its development is promising.

The theaters of Odesa are the object of analysis, generalizations and research.

Today, among the main areas of tourism is cultural and cognitive, based on understanding the important role of cultural and cognitive activities, recognizing the need to create conditions for the realization of human cultural needs in knowledge of history, religion, traditions, lifestyle and lifestyle. The analysis of the development of cultural and cognitive tourism in Ukraine is carried out in the work. It is established that our country has a significant potential for the development of inbound and domestic cultural and educational tourism, due primarily to the large number of unique historical and cultural monuments. It is determined that a large number of museums, theaters, monuments of archeology, history, monumental art, architecture, urban planning, garden and park art are concentrated on the territory of our country.

Based on the results of the work performed, conclusions and recommendations were formulated, the quest program and the route of the theatrical tour were developed, economic calculations were made.

The results can be used by travel companies to expand services, the Department of Culture and Tourism to organize event events.

Year of protection of work - 2022

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
(ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ)

Факультет	Технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра	Туристичного бізнесу та рекреації
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Міжнародний туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри ТБтаР

Олена МЕЛІХ

11 лютого 2022 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Євген Палькевич

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

1. Тема роботи «Розробка та просування туру театрами Одеси»

Затверджена наказом академії від 03.11.2021 наказ № 921-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 06.06.2022

3. Вихідні дані роботи

Статистичні дані, сайти, підручники, монографії та наукові статі

4. Перелік питань, які потрібно розробити

4.1 Театральний туризм як вид культурно-пізнавального туризму

4.2 Театр та театральні фестивалі як частина туристичного продукту

4.3 Розробка та просування туру театрами Одеси

5. Перелік графічного матеріалу

Презентація до кваліфікаційної роботи (12 слайдів)

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 3	В'ячеслав ІВАНЧЕНКОВ	11.02.2022	06.06.2022

7. Дата видачі завдання 11.02.2022

Керівник/ки _____ д.е.н., доц. Саркіян Г.О.
підпис Ім'я ПРІЗВИЩЕ

_____ к.е.н., доц. Байрачна О.К.
підпис Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Завдання прийняв/ла до виконання _____ Палькевич Є.М.
підпис Ім'я ПРІЗВИЩЕ

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи
1.	Отримання теми для дипломної роботи	03.11.2021
2.	Затвердження плану дипломної роботи	11.02.2022
3.	Складання бібліографії	20.02.2022
4.	Розділ 1 Театральний туризм як вид культурно-пізнавального туризму	20.03.2022
5.	Розділ 2 Театр та театральні фестивалі як частина туристичного продукту	20.04.2022
6.	Розділ 3 Розробка та просування туру театрами Одеси	20.05.2022
7.	Здача закінченої дипломної роботи	06.06.2022
8.	Розробка презентації	06.06.2022

Здобувача/ки _____

Палькевич Є.М.

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Керівник/ки _____

д.е.н., доц. Саркіян Г.О.

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

_____ к.е.н., доц. Байрачна О.К.

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 Театральний туризм як вид культурно-пізнавального туризму..	11
1.1. Аналіз розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні.....	11
1.2.Форми театрального туризму	12
Висновки до 1 розділу.....	15
РОЗДІЛ 2	
Театр та театральні фестивалі як частина туристичного продукту	16
2.1. Загальна характеристика місцевості.....	16
2.2 Театр як засіб диверсифікації турпродукту	19
2.3. Театральний фестивальний рух в Україні	27
2.4 Художня концепція фестивалів	38
2.5 Театральний туризм як бізнес ідея	41
2.6. Театри м. Одеса як перспективні туристичні об'єкти.....	43
Висновки до 2 розділу.....	76
РОЗДІЛ 3	
Розробка та просування туру театрами Одеси	77
3.1. Створення квест-екскурсії	77
3.2. Організація театрального туру	81
3.3. Розрахунок вартості туру з урахуванням 2-денного відпочинку.....	82
Висновки до 3 розділу.....	82
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ.....	85
ДОДАТКИ У ВИГЛЯДІ ПРЕЗЕНТАЦІЇ	

ВСТУП

Людей у різні епохи та часи завжди тягнуло видовище. У світі є багато популярних театральних труп, музичних гуртів, на які багато хто хоче потрапити. Але що робити, якщо цей захід в іншій країні? На щастя, існує таке поняття як «концертний». Простіше кажучи, сьогодні існує безліч турів на концерти, фестивалі, театральні вистави.

Україна започаткувала державну регіональну політику, засновану на європейських цінностях, засадах демократії та національної єдності, орієнтовану на підвищення економічних та соціальних стандартів життя кожного громадянина. Станом на сьогодні всі області України і значна частина муніципалітетів та об'єднаних територіальних громад вже затвердили свої Стратегії розвитку до 2027 року, через які червоною ниткою проходять пріоритети розвитку туризму та культури, а особливо культурно-креативних індустрій, як значимих економічних чинників розвитку територій і країни в цілому.

Одним із найважливіших чинників формування людського, інтелектуального капіталу, поряд із освітою, стає культура у найрізноманітніших її проявах. При цьому в умовах глобалізації і переходу від парадигми простору до парадигми часу, що нівелює саме поняття відстані та територіальної віддаленості, все більшу роль для розвитку культури і формування власне людського, інтелектуального капіталу відіграє туризм, як інструмент знесення просторових бар'єрів. Впродовж останніх десятиліть питання туризму і культури стали нерозривно пов'язаними, частково через зростання інтересу до культури, особливо як джерела ідентичності в умовах глобалізації, частково завдяки динамічному розвитку туризму та зростанню доступності культурних цінностей та досвідів.

Культурний туризм є одним із найбільших секторів світового туризму, і його роль продовжує швидко зростати: у звіті Всесвітньої туристичної організації зазначено що близько 40% туристів визначає ціль своєї подорожі на основі культурної пропозиції. Все більше значення для туриста набувають

такі нематеріальні фактори, як «атмосфера місця», його зв'язок із відомими людьми, ідеями чи подіями - іншими словами, культура, історія та традиції місця. Поєднання культури та туризму може бути потужним рушієм економічного розвитку, але переваги такого зв'язку виходять далеко за межі економічних показників: подорож із ціллю ознайомитися з культурою та мистецтвом інших людей означає розширення кругозору, отримання нових знань, встановлення нових культурних зв'язків та збереження культурної спадщини.

Синергетичний зв'язок між культурою та туризмом був давно відзначений дослідниками, але тільки починаючи з 1980-их, коли туристична галузь почала стрімко розвиватися та приносити значну економічну вигоду (згідно даних Світового банку у 2018 рік туризм згенерував більше 10% світового ВВП), почався процес цілеспрямованого дослідження та осмислення впливу культури на туристичну галузь. Зближення двох сфер стимулював ряд факторів, основні з яких: зростання рівня культурного капіталу, стимульоване зростанням рівня освіти;

- стиль споживацької культури постмодерну, який акцентує увагу на особистому розвитку;
- зростання значення нематеріальної культури та ролі іміджу та «атмосфери»;
- зростання мобільності, що забезпечує простіший доступ до інших культур;
- зростання доступності інформації про інші культури за допомогою нових технологій;
- поява нових націй та регіонів, які прагнуть сконструювати та презентувати свою ідентичність;
- актуалізація проблеми фінансування культури, пов'язана із зростанням культурних потреб
- населення/кількості культурних інституцій.

Люди все більше бажають відвідувати ті місця, які асоціюються з певними відомими людьми, ідеями чи подіями, і, окрім визначних пам'яток,

все більшу роль у їх виборі починають відігравати звуки, смаки та загальна «атмосфера» місця. Таке розширене розуміння культурного споживання туристів, зростаюча тенденція не розрізняти туристів та інших відвідувачів, а також різноманітність підходів до взаємозв'язку між культурою і туризмом розмиває базові операційні категорії, ускладнюючи формулювання визначень у цій галузі. Оскільки культура торкається кожного аспекту людського життя, можна стверджувати, що будь який прояв життя людини є культурним актом. Особливо це стосується туризму, що так чи інакше є характерною практикою культури людства від древніх першовідкривачів і до сьогоденних масштабних туристичних індустрій, згідно з таким підходом, увесь туризм можна вважати власне «культурним туризмом».

Проте для нашого дослідження такий широкий підхід не дуже корисний, оскільки не дозволяє нам виділити ті специфічні форми культури, які особливо важливі для галузі туризму, і навпаки відзначити ті форми туризму які мають безпосередній вплив на культуру. Ранні підходи до взаємозв'язку між туризмом і культурою, як правило, ґрунтувалися на так званому підході «місце та пам'яток», де культурні атракції, важливі для туризму, в основному, розглядалися лише як фізичні об'єкти. Цей підхід на практиці привів до проведення інвентаризації культурних пам'яток у Європі у 1980-х роках. Однак, поступово з'явився більш широкий погляд на культуру, який включав сценічне мистецтво, ремесла, культурні події, архітектуру та дизайн, а останнім часом – також креативну діяльність та нематеріальну спадщину.

Загалом впродовж останніх десятиліть відбувся перехід від продукт-орієнтованого визначення до процес-орієнтованого (як «способу життя»). У цьому дослідженні ми візьмемо за основу визначення «культурного туризму», прийняте на міжнародному рівні у 2017 році Всесвітньою туристичною організацією (одна з установ ООН): «Культурний туризм – тип туристичної діяльності, в якій основна мотивація відвідувача полягає в тому, щоб дізнаватися, відкривати та споживати матеріальні та нематеріальні

культурні пам'ятки/продукти в туристичній дестинації. Ці пам'ятки/продукти відносяться до ряду характерних матеріальних, інтелектуальних, духовних та емоційних особливостей суспільства, що охоплює мистецтво та архітектуру, історичну та культурну спадщину, кулінарні надбання, літературу, музику, креативні індустрії та живі культури з їхнім способом життя, системами цінностей, віруваннями та традиціями».

Оскільки туризм все більше відходить від концентрування на ландшафтах та природних ресурсах (наприклад, сонце, море та пісок), а туристи стають все більш зацікавленими у символічному та чуттєвому споживанню образів та ідей, з'явилася потреба в окремому понятті дестинації. Тобто просторі, в якому сконцентровано комплекс туристичних послуг та продуктів: визначних пам'яток, засобів розміщення, харчування, розваг та інше. Цей простір має фізичні й адміністративні кордони, які визначають форму його управління, імідж і репутацію, що впливають на його конкурентоспроможність на туристичному ринку. Об'єднання окремих пам'яток культурної спадщини в туристичну дестинацію стимулює розробку відповідних програм реставрації архітектурних пам'яток, відкриття нових музеїв, скансенів, ресторанів традиційної кухні тощо [1].

Метою роботи є покращення політики сприяння розвитку культури в Україні шляхом системного аналізу зв'язків культурно-мистецької сфери та туристичної привабливості територій, оцінки перспективних напрямків – фестивального туризму, інших форм подієвого туризму, їх подальшого розвитку, аналіз розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні; розгляд театрів м. Одеса.

Розділ 1 Театральний туризм як вид культурно-пізнавального туризму

1.1 Аналіз розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні

У сучасних умовах перед Україною стоїть завдання створення високоприбуткової та ефективної сфери туризму на базі власних туристичних ресурсів з урахуванням новітніх світових тенденцій. Сьогодні серед основних напрямів розвитку туризму виділяється культурнопізнавальний, що базується на розумінні важливої ролі культурної та пізнавальної діяльності, на визнанні необхідності створення умов для реалізації культурних потреб людини в пізнанні історії, релігії, традицій, особливостей способу і стилю життя.

Окремі аспекти дослідження розвитку культурнопізнавального туризму висвітлено в працях таких учених як: О.О. Бейдик, О.О. Любіцева, С.В. Панкова, В.І. Стафійчук, Л.Д. Божко, І.В. Давиденко, В.С. Кравців [2-6] та ін.

Для громадян усього світу культурно-пізнавальний туризм – це приваблива сфера прямого спілкування, імпульс до взаємозбагачення, взаємоповаги через культурну активність людей за допомогою подорожей. Саме пізнавальний туризм повинен стати важелем розвитку всієї туристичної сфери. Сьогодні найбільша кількість туристів подорожує з метою дозвілля та відпочинку. Для підвищення ефективності розвитку туризму в Україні необхідне впровадження інновацій за такими напрямками: аналіз культурної спадщини; впровадження розважальних елементів під час організації пізнавальних турів; інноваційний розвиток готельної інфраструктури; створення тематичних парків.

Аналізуючи показники кількості об'єктів інфраструктури за період 2010–2018 рр., варто відзначити негативну динаміку кількості театрів – зі 140 у 2010 р. до 113 од. у 2018 р. Спостерігається негативна динаміка відвідувачів – із 6,6 млн. осіб у 2010 р. до 6,4 млн. осіб у 2018 р. [2].

Спад попиту на театральне мистецтво пояснюється, з одного боку, недостатнім державним фінансуванням культури і зростанням цін на послуги

у сфері культури, які стали недоступними для багатьох груп населення, а з іншого – політичними та ідеологічними причинами. Скорочення відвідувачів театру за збільшення кількості вистав зумовлено збільшенням числа заходів на малих майданчиках. Поява «малих сцен» в подальшому може отримати велике поширення, що визначається зміною культурної парадигми і відповідає загальносвітовим тенденціям.

Україна має значний потенціал для розвитку в'їзного і внутрішнього культурно-пізнавального туризму, що зумовлено, насамперед, значною кількістю унікальних історичних та культурних пам'яток. Західна Україна входить до п'ятірки найбільш привабливих та популярних туристично-рекреаційних регіонів України. З огляду на складне історичне минуле та багатовікове співіснування багатьох народів і релігій, Україна володіє значним культурним та туристичним потенціалом. На державному обліку в Україні перебуває понад 130 тис пам'яток, із них: 57206 – пам'ятки археології (418 з яких національного значення); 51364 – пам'ятки історії (147); 5926 – пам'ятки монументального мистецтва (45); 16293 – пам'ятки архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва та ландшафтні (3541) (рис. 4).

Україна має значний потенціал для розвитку культурно-пізнавального туризму. На території нашої країни зосереджена велика кількість музеїв, театрів, пам'яток археології, історії, монументального мистецтва, архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва. Проте сьогодні вони використовуються не повною мірою для розвитку туризму, що актуалізує подальші дослідження даного питання [2-13].

1.2 Форми театрального туризму

Театральний туризм – відвідування вистав, прогулянки театральними будівлями, а також екскурсії, зустрічі з акторами та режисерами.

містить повне визначення поняття "театральний туризм", а також розглядає цей напрямок соціально-культурної діяльності з боку держави як засіб залучення молоді до відвідування театру, вивчила перспективи розвитку театрального туризму, з'ясувала його сьогодення та зробила прогнози на майбутнє.

Робота містить розробку проекту залучення молоді до відвідування театрів, представлену як сценарію квесту по театрах міста Одеси. Для створення квесту було визначено перспективи розвитку театрального туризму в Одесі, досліджено історію театрів Одеси як матеріал для створення квесту, з етапами створення квесту та розробила квест на тему проекту.

Театральний туризм, на нашу думку, - це дослідження сучасного театрального мистецтва шляхом занурення в режисерські та акторські техніки, а також драматургію сучасного класичного та експериментального театру з метою отримання естетичного задоволення та задоволення любові до прекрасного.

Театральний туризм – відвідування вистав, прогулянки театральними будівлями, а також екскурсії, зустрічі з акторами та режисерами, нарешті-знайомство з історією театру.

На даний момент масштабне просування та розвиток отримав квест-туризм. Це молодий вид туризму, що є різновидом пригодницького туризму. З кожним роком квест-туризм стає все більш популярним і попит на нього постійно зростає. Сотні тисяч відпочиваючих, що люблять шпигунські та авантурні пригоди, які віддають перевагу активному відпочинку, вибирають квест - тури. Однією з форм театрального туризму може бути квест, адже це командна гра, суть якої полягає у виконанні спеціального тематичного завдання у відведений проміжок часу.

Квест-ігри завоювали визнання та стали дуже популярними останні 5 років. Пізніше вони перетворилися на дієвий метод просування фільмів та театральних вистав, а також породили цілу низку подібних захоплень: нічні пошукові ігри та ігрові подорожі, квест – тури.

Під квест-туром розуміється туристична екскурсія, що проводиться в ігровій формі. У процесі такої гри учасники знайомляться з унікальними місцями та пам'ятками, розкривають свої неабиякі здібності та отримують масу позитивних емоцій.

Театральні тури - це новинка, яку можна розвивати і пропонувати туристичним компаніям як новий туристичний продукт.

Здавна туристичними об'єктами є головні театри країни та багато інших найстаріших театрів в містах. Але не всім достатньо пройтися навколо будівлі і зробити кілька фото біля фасаду, достатньо вирушити в театральні тури для того, щоб на власні очі побачити їх велич і подивитися виставу у виконанні прославлених театрів, дізнатися про їхню історію.

Туристи, які ставлять за мету відвідування театральних заходів, становлять більше третини від усіх мандрівників.

Існують фестивалі вуличних театрів, пантоміми та інші видів мистецтв, які збирають тисячі шанувальників з усього світу, та їх кількість рік у рік тільки зростає. Десятки, а то й сотні тисяч людей планують подорож за тисячі кілометрів, щоб почути співи відомого тенора, самостійно подивитися і доторкнутися до розкішних театральних інтер'єрів, сходити на виставу модної та гучної трупи.

Театральний туризм, тим часом, включає не тільки походи з театральних постановок і п'єс. Хіба можна знайти шанувальника Шекспіра, який не захоче побачити той самий балкон у Вероні, з якого юна і прекрасна Джульєтта вислуховувала палкі зізнання Ромео або ж пройти стародавніми плитами замку Ексорсинол, де жив і страждав принц Гамлет?

Багато туристичних компаній організовує театральні тури в міста, що вважаються столицями цього виду мистецтва: Лондон, Мілан, Прага, Відень - всі ці міста привабливі не тільки як туристичні об'єкти, вони ще славляться і своїми театральними традиціями та численними та різноманітними постановками, потрапити на які не складе труднощів, якщо ви забронювали один з таких турів.

Вибираючи напрямок та час, ви дивитеся на те, які вистави та п'єси ви можете побачити у цей час та підбираєте конкретний варіант з урахуванням цих особливостей. Вочевидь, кожне відвідування вистави чи аналогічного заходу залишить собою пам'ять як програмок і спеціальних театральних сувенірів, дивлячись куди ви зможете наново переживати театральне дійство і згадувати його дрібні подробиці.

Висновки до розділу 1

В розділі досліджено аспекти розвитку культурнопізнавального туризму, розгляту поняття та види культурно-пізнавального туризму, визначено, що Україна має значний потенціал для розвитку культурно-пізнавального туризму, має потужну театральну базу для розвитку театального туризму.

Наведено визначення та сновні напрямки розвитку театального туризму.

Основною метою подальших розробок у роботі є виклик інтересу у молоді до театальної культури.

Розділ 2 Театр та театральні фестивалі як частина туристичного продукту

2.1 Театр як засіб диверсифікації турпродукту

У Європі накопичено великий досвід залучення туристів на фестивалі та театральні події. Як розповів Йоахім Люкс, директор театру «Галія», який також організовує театральні фестивалі у країнах Європи, такі заходи традиційно збирають аудиторію постійних шанувальників.

Наприклад, у Німеччині з організацією подійних поїздок затятим театрам допомагають спеціальні нішеві туроператори. Тим не менш, театральні вистави приваблюють і масового туриста, який під час своєї подорожі хоче познайомитися з культурним життям місця призначення.

З урахуванням таймінгу туриста, як вважає пан Люкс, у нього має бути вибір: театру, часу його відвідування та постановки. Одним із найуспішніших у такій варіативності є Зальцбурзький фестиваль музично-театральний фестиваль, що проходить у другій половині літа та триває 35 днів. Щодня на його майданчику проходить не менше 8 заходів, тому туристи можуть відвідати відразу кілька подій.

Маркетинговим службам театрів та фестивальних проєктів потрібно більше працювати з туроператорами: заздалегідь надавати їм афішу подій, квитки зі знижками на спектаклі та спеціальні інтерактиви для туристів, наприклад, можливість «заглянути за лаштунки» після закінчення спектаклю. Як показала практика, у розвитку культурного туризму через театральну складову українські регіони накопичують свою унікальну практику, створюючи з нуля повноцінні бренди.

Оksamитові крісла, шепіт, антракти, світло, напрямлене прямо на сцену... У театрі багато магії, як, звісно, в усьому мистецтві. Окрім того, сучасний театр дещо відрізняється від класичного, що робить його ще привабливішим для глядача.

Історично ж склалося так, що походи в театр – це не тільки про насолоду грою акторів, а й про спілкування, обмін думками, можливість обговорити побачене з келихом коньяку. А найбільш масштабним способом обмінятися досвідом є фестиваль. Ми склали короткий перелік подій, від яких щороку перехоплює подих у всіх причетних.

Фестивальна культура

У двадцятому столітті в Європі відбулося переродження. І звісно, це зачепило фестивальну культуру.

Так народилися фестивалі-атланти: Авіньйонський і Единбурзький. З місцевих вони швидко стали європейськими, а тоді і світовими.

Почнемо з найбільшого у світі фестивалю мистецтв «Фріндж» в Единбурзі. Щороку тут облаштовують понад 250 майданчиків: це надзвичайне різноманіття вистав та шоу.

Мікс дивовижний: професіонали та студенти, опера і танець, жодних обмежень у сенсах або формах. Словом *fringe* позначають маленькі й експериментальні театри. Цікава особливість: тут немає журі, зовсім. Що ж, сьогодні відкритість цінується, як ніколи.

Колись у Парадному дворі Папського палацу солдати спорудили перший театральний поміст. Маленький крок – великий шлях. Авіньйонський фестиваль (*Festival d'Avignon*) став найбільшим театральним фестивалем світу, і відбувається він щороку у липні у французькому місті Авіньйоні. Вистави тут показують просто неба (поширена традиція).

З 1969 року Авіньйонський фестиваль має дві програми: «ON» («внутрішню», складену дирекцією фестивалю) і «OFF» («зовнішню», організовану за ініціативою театральних колективів, поза офіційною програмою фестивалю). Це було бунтарством та протестом, а стало цілком логічною складовою проєкту. Щороку у фестивалі беруть участь майже сорок спектаклів. Фестиваль не має ні премій, ні рейтингів, ні спонсорів. Це найстаріший фестиваль у Європі.

Є і камерніші приклади. За рік після закінчення Другої світової війни відбулось офіційне відкриття першого фестивального тижня у Брегенці. Уявіть собі озеро, а прямо на озері – Віденський симфонічний оркестр. Брегенцький фестиваль мистецтв відбувається щорічно в липні та серпні в

Австрії. Цікаво, що сцени дві: головна та фестивальна (щоб забуті опери відроджувалися та знаходили слухачів).

Поширеною практикою на фестивалях є майстерні, майстер-класи, лекції. Просвітництво рухає вперед сучасну театральну культуру, та й глядачі не дають подіям завмерти.

Список фестивалів поповнює Лондонський Міжнародний Театральний Фестиваль (LIFT), Афінський фестиваль мистецтв, а ще є PIT (Porsgrunn International Theatre Festival), GIAF (Galway International Arts Festival)... До речі.

Справжній імерсивний театр народився на початку XXI сторіччя з поширенням інтерактивних відеоігор. Людина шукає тактильності, взаємодії з простором, і відтепер знаходить це і в театрі.

Перші імерсивні театри виникли у Великобританії. Глядач став активним учасником, кордони було зруйновано. Новий емоційний досвід став кінцевою метою подібних вистав. Яскравими світовими прикладами імерсивності є Secret cinema в Лондоні (щоправда, там демонструють кіно), Sleep No More в Нью-Йорку (а це вже драматичний театр).

Окрім імерсивного, є ще документальний театр, фізичний театр, театр художника та багато інших. Документальний театр дуже різноманітний. Інколи в ньому використовують техніку verbatim: актор записує мову якоїсь людини, і потім вона промовляється зі сцени як монолог.

Отже, в епоху, коли доступ до контенту пришвидшився, правила гри змінилися. Театр тепер вимагає сучасної форми.

Для України це цілком новий досвід: «Театр на Подолі» здійснив прорив та переніс виставу «Камінний господар» в онлайн з використанням 3D-елементів! П'єса Лесі Українки дійсно «осучаснилась».

Реалізація провідних культурних заходів завжди була пріоритетом бренду ARARAT, який створив чимало цікавих проєктів з провідними театрами світу, навіть показав глядачеві вистави очима акторів. Тож будемо сподіватися, що сучасний український театр тільки набирає обертів [14].

За даними Національної спілки театральних діячів України, у нашій країні у «мирні» часи щорічно проходило близько сотні театральних фестивалів різних форматів та напрямків. Суворі будні карантинного буття,

звісно, суттєво «відредагували» і кількість фестивалів, і якість їх репертуарного наповнення (адже кордони на замку).

Однак за останні роки в Україні стало доволі популярним таке тревел-захоплення, як «театральний туризм»: театральні трупи (найчастіше столичні) вирушають у подорожі різними містами України не тільки за враженнями від місцевої вцілілої архітектури, а й за враженнями від нестоличного театрального репертуару, який пропонують модні театри Івано-Франківська, Одеси, Львова, Чернігова, Харкова, деяких інших міст.

Що ж пропонують цьогоріч літні театральні фестивалі? І куди та за чим їхати театральним трупам, коли виникає шалене бажання оновити свою «локацію»?

На жаль, далеко не всі літні театральні фестивалі в Україні зможуть відбутися – пандемія вносить свої корективи [15].

2.2. Театральний фестивальний рух в Україні

У жовтні 2016-го, з ініціативи тодішнього художнього керівника театру Павла Ар'є, театр Лесі розпочав новий унікальний проект під назвою «Фестиваль театрів». Не секрет, що для майже мільйонного міста 9 професійних театрів – це дуже мало. Прем'єри відбуваються рідко і вони майже завжди не виходять за стильові, жанрові і тематичні межі театрів, котрі їх продукують. Натомість, організатори б хотіли аби львівські театральні трупи мали можливість спостерігати всю різноманітність сучасних театральних форм та напрямків. Відтак, проект «Фестиваль театрів» розрахований на довгу перспективу і його мета – познайомити львів'ян з всеукраїнським та міжнародним театральним контекстом.

Організатори вирішили відійти від традиційного формату фестивалів – короткотривалого, насиченого подіями періоду, оскільки, ефективна стаціонарна робота репертуарного театру, наразі не дозволяє нам присвятити кілька місяців для розроблення та втілення програми з усіма логістичними нюансами. Натомість, вирішили періодично запрошувати до театру Лесі

виняткові вистави, які зможуть урізноманітнити звичне «театральне меню» львів'ян.

Від старту проекту до сьогодні, організатори запрошували до Львова вистави з різних міст України. Завдяки цьому проекту, львів'яни вже побачили: виставу «Украдене щастя», «Золотий театр», м. Київ, три вистави незалежного Дикого театру, м. Київ, виставу «Не плачте за мною ніколи», Херсонського обласного академічного музично-драматичного театру ім. М.Куліша та Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка, хореографічний перформенс «Переміщення» Браїма Бушелагема, Франція, копродукцію «Чому не вижив Михайло Гурман» Магдебурзького театру та театру «Золоті ворота», виставу «Реінкарнація Тараса», «Наш новий театр», м. Прилуки, перформенс «Міжнародний день корупції», м. Київ, документальну виставу «Макарони з сахаром» Totem Centre Theatre Lab, м. Херсон, виставу «Саша, винеси сміття» Молодого театру, м. Київ, партисипативний перформенс «Червоне весілля» Вікторії Миронюк, лекції та перформенси від незалежного митця Антона Романова [16].

За декілька років Львівський Міжнародний фестиваль «І люди, і ляльки» встиг стати брендом, доволі привабливим заходом для міжнародної театральної спільноти: сотні майстрів-лялькарів з України та інших країн.

2020 року, через пандемію, фестиваль проводили у форматі онлайн.

Програма театрального фестивалю «Золотий Лев - 2021», м. Львів

1 жовтня (п'ятниця)

19:00 «Наймичка» Івана Карпенко-Карого

Чернігівський музично-драматичний театр ім. Тараса Шевченка.

(театр «Воскресіння», 1 год.30хв.)

Вистава «Наймичка» – це експериментальний мистецький проект молодого режисера Анастасії Кузик. Сотні років нічого не змінили у свідомості. І театр запрошуємо глядача на «улюблені» граблі людства. Жила собі мила дівчина Харитина, мріяла про кохання і втілювала дівочі чесноти:

скромність і побожність. Та марно, тому що бідна сиротина. Зустріч з долею не забарилась.

21:00 «Відлуння»

Львівський театр «Воскресіння»

(пл. перед Оперним театром, 50хв.)

Львівський академічний театр «Воскресіння» в перший день фестивалю представить глядачам вуличний варіант вистави «Відлуння». Вистава присвячується засновнику та багаторічному директору фестивалю «Золотий лев» – Ярославу Федоришину. Режисерка Алла Федоришина.

Фізик театр – це візуальний, пластичний вид театрального мистецтва, який створює сенси не словами, а діями та рухами акторів на сцені. У фізичному театрі вистава вибудовується не текстово, а візуально. Вистава «Відлуння» у жанрі фізик театру говорить про те, що в душі кожної людини є свій рай і своє пекло. Люди схильні вважати, що вони є найголовнішими істотами у Всесвіті і що їм підкоряється все живе. Однак природа мстить за людську легковажність.

3 жовтня (неділя)

16:00 «Емігранти» Славоміра Мрожека

Театр Petofi (м. Шопрон, Угорщина) спільно з театром Jokai (м. Комарно, Словаччина)

(театр «Воскресіння», 1 год.50хв.)

«Емігранти» – одна з найвідоміших п'єс польської драматургії. У ній автор сміливо говорить про те, що зазвичай намагаються тримати в таємниці. Тема свободи, сім'ї та справжніх людських страхів стають головними у бесідах двох чоловіків-емігрантів, які через різні обставини змушені разом мешкати у невеличкій кімнаті – комірчині під сходами. Сьогодні вони разом зустрічають Новий рік. Один з них інтелігент, політичний біженець, що мріє написати книгу про свободу, а інший – простий робітник, який приїхав на заробітки.

4 жовтня (понеділок)

18:00 «Імітація» Івана Франка
Київський театр на Подолі
(театр «Воскресіння», 1 год.30хв.)

20:00 «Чотири»
Театр А Part спільно з театром Amareya (м.Катовіце, Польща)
(Перший театр, 40хв.)

Серед родзинок фестивалю варто відзначити відомий в Європі театр А-Part в коопродукції з театром Amareya (м.Катовіце, Польща) з виставою «Чотири». Цього разу зустріч художників, свідомо оперуючи тілом, світлом та жестом, створили картину, що стосується символіки цифр (заголовок «Чотири» є найбільш матеріальним, людським і земним з них), і таким чином переносять глядача у вимір абстракції. Тут тіла одночасно виступають як реквізит, декорація та актор.

5 жовтня (вівторок)

17:00 «20 тисяч льє під водою»
Театр «Потлах»(м.Фара ін Сабіна, Італія)
(театр Лесі Українки, 1 год.)

Ця вистава була і залишається визнаною на різних міжнародних театральних фестивалях у багатьох країнах світу. Ця вистава впливає з ідеї накопиченого досвіду Театру Potlach' у роботі з актором та його сценічною присутністю, в поєднанні з найсучаснішими цифровими та світловими техніками. Актори буквально «занурені» в чарівну, майже казкову декорацію, зроблену з цифрових проєкцій та сучасних світлодіодних ліхтарів і тому цей унікальний італійський колектив занурить глядача у відкриття фантастичного глибоководного світу та таємничого «Наутілусу» на чолі з капітаном Немо. Вистава підходить для перегляду з дітьми.

19:00 «Собаче серце»

Одеський академічний український музично-драматичний театр ім.В.Василька за мотивами твору Михайла Булгакова

(театр ім.М.Заньковецької, 2год.20хв.)

Сюжет усім давно відомий: професор Преображенський, який займався питаннями збереження молодості й водночас мріяв поліпшити людську расу, відчувши себе здатним на експеримент, і з науковою метою пересадив безпритульному псу людські залози та гіпофіз мозку, намагаючись перетворити собаку на людину, але зухвалий експеримент мав непрогнозовані й трагікомічні результати. «Собаче серце» читали багато, а фільми переглянули ще більше. Тим відповідальніше на думку режисера Максима Голенка створювати виставу: «виникає подвійна складність, адже повинно бути повноцінне і не суперечливе рішення кожного епізоду, адже глядач прийде у театр, уже знаючи для себе, як саме має виглядати вистава».

6 жовтня (середа)

19:00 «2030 – Нам нічого втрачати»

Тбіліський Вільний театр Автанділа Варсімашвілі (м.Тбілісі, Грузія,)

(театр «Воскресіння», 2год.00хв.)

Автанділ Варсімашвілі, режисер театру і кіно, професор Грузинського університету театру і кіно ім.Ш. Руставелі дарує глядачам фестивалю свою прем'єрну комедію. Надзвичайно смішна вистава розповідає про життя маленького міста-держави, яке намагається здобути дотації ЄС. З містечка втекли майже всі мешканці. Роботи немає і не передбачається. Щоб не виплачувати борги ЄС і уникнути тюрми, голодний мер і його оточення оголошують містечко суверенною державою [17].



Рис. 2.1. - Афіша фестивалю «Молоко», м. Одеса

2-7 липня в Одесі відбудеться популярний фестиваль театрів «Молоко». Ідеолог та організатор форуму, режисер Михайло Журавель каже «Главкому», що через карантинні обставини іноземних гостей на фестивалі, на жаль, не буде - кордони і ризики. Але буде доволі насичена українська театральна програма.

«Особливість цьогорічного «Молока» – масштабний національний південний регіональний вектор: Одеса, Миколаїв і Херсон. Це три міста, у яких будуть показані фестивальні вистави «Молока».

Афіша «Молока» насичена. З Івано-Франківська чекаємо легендарну «Націю» за творами Марії Матіос, з Харкова – виставу за творами українського письменника і журналіста Руслана Горового. З Херсона - виставу «Не плачте за мною ніколи» за твором Марії Матіос (з Ларисою Кадировою у головній ролі), з Полтави – «Майстер і Маргарита» у постановці Сергія Павлюка (полтавський театр – переможець нашого минулорічного фестивалю – ред.).

У рамках «Молока-2021» також пройдуть літературна та музична сцени, нічне кінобачення, презентації нових українських книг та демонстрація фільму «Заборонений» (про поета Василя Стуса – ред.).

Фестиваль підтримує НСТДУ, а місцева влада поки не дуже поспішає підтримувати україноцентричні форуми в Одесі.

Тим часом, у другій половині червня в Одесі очікується на проведення всеукраїнського фестивалю-лабораторії – «Український театральний детектив – дітям!». Цей проєкт буде реалізовано на базі Одеського ТЮГу імені Юрія Олеші, цільова аудиторія – як діти, так і дорослі.



Рис.2.2. - Фестиваль- лабораторія «Український театральний детектив – дітям!», м. Одеса

У червні анонсують єдиний театральний фестиваль у столиці та Київській області – «О'Фест». Дати - 26-27 червня. Це вже восьмий міжнародний Музичний фестиваль, організаторами якого виступають Київський Національний театр оперети та Бучанська міська рада (проєкти фесту традиційно презентують як у Києві, так і в Бучі). Родзинка фесту - тут можна почути і побачити найкращих артистів-вокалістів з кращих музичних театрів Європи.

«Мельпомена Таврії» – серед найавторитетніших міжнародних театральних форумів в Україні. Зазвичай програма фесту приголомшує виступами театрів з різних континентів. Цьогоріч складніше. Однак ідеолог і директор «Мельпомени», Олександр Книга, впевнено каже «Главкому», що фестиваль проходитиме з 3 по 11 вересня: «Заявки на участь в «Мельпомені»

вже маємо від 20 театрів. Серед зарубіжних учасників -- театри з Угорщини, Туреччини, Грузії... Маємо надію, що у вересні ситуація з перетином кордонів у різних країнах зміниться на краще. Столичну театральну делегацію на «Мельпомені» представлятимуть Національний театр оперети (вистава «Москалиця» за твором Марії Матіос у постановці Влади Белозоренко) та столичний театр «Актор» («Вишневый сад» Антона Чехова у постановці Слави Жили). Українські театри, своєю чергою, також отримують пропозиції відвідати престижні європейські театральні фестивалі, але час вносить зміни у графіки та плани



Рис. 2.3. – фестиваль «Мельпомена Таврії», м. Херсон

Протягом 6 років існування міжнародний театральний фестиваль “Кіт Гаватовича” покликаний наблизити театр та різні його форми до глядача. На нашому фестивалі глядач має змогу вільно спілкуватись із зірками театру, обмінюватися думками і шукати однодумців, відкривати для себе нові типи театральних видовищ та перебувати у різних сценічних просторах [20].



Дата	Час	Назва вистави	Театр	Режисер
10.06 ПТ	13:00	ГРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ З НАГОДИ ВІДОТРИТТЯ XXIV МІЖНАРОДНОГО ТЕАТРАЛЬНОГО ФЕСТИВАЛЮ «МЕЛЬПОМЕНА ТАВРІЇ»	Львівська національна опера, м. Львів	Микола Шелл
	16:00	ТЕАТРАЛЬНА КОМПАНІЯ ВРАТІ «SONNETTO A LA CAPITALE» АВТОР FRANZ XAVIER KROEITZ, ІНСЦЕНУВАННЯ АНА ВІДВОТЕН, РЕЖИСЕР РІМ АБДРАФ	Полтавськ	
	12:00	Львівський театр Ляльок «САДОН ВІШЕНЬЕР» ЗА МОТИВАМИ ПОЕЗІЙ Т. ШВЕДЕНКА, РЕЖИСЕР С. ВРЮКАНЬ	м. Львів	
	14:00	Дніпровський академічний театр драми та комедії лисова писняч Л. УКРАЇНКА, РЕЖИСЕР В. ЗУБИК	м. Дніпро	
11.06 СБ	15:00	ВІДОТРИТТЯ ФЕСТИВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ART THEATRE (ЖИВІ) ТЕАТРАЛІЗОВАНЕ ДІЄСТВО «МІ» ЗА ПОЕЗІЮ А. МАТВІЙЧУКА, РЕЖИСЕР Н. АГБЕВА-ШВЕД	Львівська національна опера, м. Львів	Микола Шелл
	16:00	Кіровоградський академічний театр «Академія руху» «СВІТИ СОСНІ» ТІВРІ ПІСНЯЧА ДРАМА ЗА МОТИВАМИ ПЬЄСИ М. МАТЕЛІОНА, РЕЖИСЕР О. ВІЛЬЯМСКИЙ	м. Кіровоград	
	17:00	НАЦІОНАЛЬНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. М. ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ «КАССАНДРА» Л. УКРАЇНКА, РЕЖИСЕР І. ВІЛЬЦЬ	м. Львів	
	18:00	Чернівецький обласний академічний український музично-драматичний театр ім. Т. Шевченка «КАДОВИЙ ВІШАР» Е. ШИТТ ПЕРЕКЛАД М. ФІЛІПОВИЧ, РЕЖИСЕР А. ФЕДІШОВ	м. Чернівці	
12.06 НД	18:00	Кіївська академічна майстерня театрального мистецтва «СУЗІРЯ» «ІДЕАЛЬНИЙ ШТОРМ» АВТОР І РЕЖИСЕР Б. ПІАТОК	м. Київ	
	18:00	Дніпропетровський обласний український музично-драматичний театр ім. М. Братів Шевченків «СОНЕТА» ЗА ПЬЄСОЮ Н. НЕЖДАНА	м. Дніпропетровськ	
	18:00	Театральний центр «Слово і Голос» «ТЮКО БЕЗ СЛІВ, УКРАЇНСЬКИЙ ШАНСОН» ЗА ТВОРАМИ Т. ФРАНКА, Л. УКРАЇНКА ТА Т. ШВЕДЕНКА	м. Львів	
	19:00	Слободський театр уреське градште «ІНЧІСТІВ»	м. Уреське градште, Іреськ	
13.06 ПН	20:00	ТЕАТР ОДЛІТІВІВ «БАЛРОК» Ж. ЖЕНЕ, І. ІОНУТІВ	Іреськ, м. Київ	
	14:00	Львівський обласний академічний український музично-драматичний театр «ХОУ ІУ» МАРУСЬ ФОН МАНЕВУС, РЕЖИСЕР С. САДАКІВ	Світло, м. Львів	Дмитро Шелл
	15:00	Перший академічний український театр для дітей та юнацтва «НОВА ДІТЕВА» КОМЕДІЯ, РЕЖИСЕР І. ЗАДІНЬОВИЧ	м. Львів	
	17:00	НАЦІОНАЛЬНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. М. ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ «ЖИТТЯ Р.С.» РЕЖИСЕР Н. ПАВЛІК	м. Львів	Кирилла Сцена
14.06 ВТ	17:00	Львівський академічний мюзикл «ЛЕСА КУРБАСА» ЛІСОВА ПІСНЯЧ ЗА Л. УКРАЇНКОЮ, РЕЖИСЕР А. ПІКОСЬКО	м. Львів	
	18:00	Львівський академічний драматичний театр ім. ЛЕСА КУРБАСА «ГАЛДАША» ЗА ТЕКСТОМ ЕКОЛОГІЧНА БАЛАДА О. МАЩОПІ, РЕЖИСЕР С. СІЛОК	м. Львів	Масла Сцена
	18:30	Австрійський проєкт майк кауфмана «ПОРТИКОВА» ЗА МОТИВАМИ ПЬЄСИ А. БАРКО «НОСЕНТО» ЛЕГЕНДА ПІАНИСТА»	Польща, м. Львів	Чарльотта Шелл
	18:00	Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Миколи Куліша «ОБРАЖЕННЯ» РОСІЯ А. КУРЬКІН, РЕЖИСЕР С. ПАВЛЮК	м. Херсон	Сцена
15.06 СР	16:00	Український католицький університет театр ую «НА СИМОНОВИХ СТОБПАНІ» У ВІДОТРИТТІ ЗА Л. КОСТЕНКО, РЕЖИСЕР Е. КОЗІН	м. Львів	
	16:00	Львівський академічний музично-драматичний театр ім. Садівського «ЮЛІКА» О. МИКОЛАЙЧУК-НИЗОВЕЦЬ, РЕЖИСЕР Т. СПАВІНСЬКА	м. Львів	Сцена
	16:00	Миколаївський національний академічний український театр драми та музичної комедії «МАРКА» ЗА ПЬЄШОЮ МАРКУС КУЛІВ, РЕЖИСЕР П. КОЛОСОВИЧ	м. Миколаїв	Сцена
	16:00	Миколаївський академічний художній драматичний театр «КОЛИ ПОВЕРТАТЬСЯ ДОСН» Н. НЕЖДАНА, РЕЖИСЕР К. ВОГДАНОВА	м. Миколаїв	Сцена
19.06 НД	16:00	Український національний академічний мюзикл театр «ЗАЩИРОУАНА ПАРА» АВТОР Е. СІВІ, ПЕРЕКЛАД П. ПИРОЖЕНКО, РЕЖИСЕР А. ПИРОЖЕНКО	м. Київ	
	18:00	Харківський театр Р.С. «МІ ГЕЛЬВЕР» ЗА І. ВІЛЬЯМСКОЮ, РЕЖИСЕР С. ПАСІЧНИК	Польща, м. Львів	Польща, м. Львів
	17:00	Харківський театр ім. Шевченка «КЛІЕНЕ ПЕРЕМІР» С. ЖАДАН, РЕЖИСЕР О. КОВШУН	Польща, м. Львів	Польща, м. Львів
	18:00	Тернопільський академічний обласний український драматичний театр ім. Т. Шевченка «ЮРИС КОМАН» АБО СТОВПОНА СІМОНОВИХ ПЕРЕКЛАД РІШАД, РЕЖИСЕР В. ЖИЛА	м. Тернопіль	
15.06 СР	19:00	Сьуретський державний драматичний театр «ВІЙНА МАТЕР» Д. ТАВАДІЗЕ, РЕЖИСЕР С. АСТАМАЗІШВІЛІ	Грузія	
	16:00	ТЕАТР ВАРТА «НЕЗЛАМНИЙ ХЕРСОН» «ЧІТКА ГЕСИ «ВАРТА»	м. Львів	ВІЛ СПАКОВЕЦЬКА, ДД
	18:00	Львівський театр «І ЛЮДИ І ЛЬВІ» «СОЗАН ОСА ТА МОСЛАВ АСО» РЕЖИСЕР О. КРАВЧУК	м. Львів	
	18:00	Кіровоградський академічний український музично-драматичний театр ім. М. Л. КРОТВИЦЬКОГО «ФІНИЙ ЗАХОН МАТЕРІНСТВА» В. ВІННИЧЕНКО ЗА ПЬЄСОЮ «ЗАХОН» РЕЖИСЕР С. КУРМАН	м. Кіровоград	
16.06 ЧТ	18:00	ТЕАТР «ДИВНИЙ ЗАМОК» «ПРИЗНАЧАННЯ НА ЗАМ» ЗА МОТИВАМИ ПЬЄСИ Т. ВІЛЬЯМСА, РЕЖИСЕР А. СВИТЕЦЬКИЙ	м. Київ	Сцена
	18:00	НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. І. ФРАНКА «ТРАМВАЙ «БАКАНІНГ» ЗА МОТИВАМИ ОДНОІМЕННОЇ ПЬЄСИ Т. ВІЛЬЯМСА ПЕРЕКЛАД З АНГЛ. Т. НЕХІЯЧ «ТРАМВАЙ «БАКАНІНГ»», РЕЖИСЕР І. УРІВСЬКИЙ	м. Київ	
	18:00	Львівський національний академічний театр опери та балету ім. С. Крушельницької «МІЛЬ ВІД ПІЛОТІВ» БЕДІН НА Д. ПОЛЬСЬКОГО «ОПЕРА-БАЛЕТ» БАЛЕТМЕЙСТЕР ПОСТАНОВНИКИ А. ШИШІК, С. НАВНОК, РЕЖИСЕР В. ВОЮН	м. Львів	
	18:00	SCHAUBERHÖLLE «УСМ КІЕС» (З ВІЙНИ), РЕЖИСЕР А. МАЙ (ВІЛЬЯ, НІМЕЦЬКА) ОНІЯН ПОКАЗ	м. Львів	
17.06 ПТ	18:00	ТОТЕАТР «С» ПЕРФОРМАТИВНА ВИСТАВА, РЕЖИСЕР О. ВАХРАМЕЄВА	м. Київ	Сцена
	17:00	Чернівецький музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської «НОСАННЯ І СТИЛ БАРОКО» Я. СТЕПАН, РЕЖИСЕР АНДРІЙ РОМАНОВ	м. Чернівці	
	18:00	Львівський академічний духовний театр «ВОСРЕСНІННЯ» «АМЕРІКА» В. СРЕГЕНІВІВ, РЕЖИСЕР А. ФЕДОРЩИНА	м. Львів	
	18:00	Івано-Франківський національний академічний обласний музично-драматичний театр ім. Ф. Франка та Ц. Сторожа «ГОЛОС «НОНА ЗЕМЛЯ» ЗА В. СТЕФАНІКОМ, РЕЖИСЕР Р. ДЕРЖИЛІВСЬКИЙ	Польща, м. Львів	Польща, м. Львів
18.06 СБ	18:00	Хмельницький театр ім. М. Старицького «МАЙДАШ» РЕЖИСЕР І. ВІЛЬЦЬ	м. Хмельницький	
	18:00	Хитомірський академічний український музично-драматичний театр ім. КОММУНАЛЬНИЙ ПОСТАНОВНИК ПЕРФОРМАНС»	м. Хитомір	
	18:00	НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРАТА УКРАЇНИ КОНЦЕРТ «З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ»	м. Київ	
	18:00	ТЕАТРАЛЬНА СПІЛЬНОТА «СВ» «ВІДРОДЖЕННЯ» ЗА ВІРШАМИ ПОЕТІВ РОСІЙСЬКОГО ВІДРОДЖЕННЯ, РЕЖИСЕР А. БОРОДЕНСЬКИЙ	Польща, м. Львів	Польща, м. Львів
19.06 НД	18:00	НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ВАСИЛ АЛЕКСАНДРИ «ХИТРИЙ ЛИС» Л. ГЕЛЬВЕРТА, РЕЖИСЕР К. КАДЖІ – КУЛІВА	м. Київ	Сцена
	20:00	ТЕАТР МАЛПЕГЕ «МІЛІОН РАС» АЛТАВІВА ВЕЛІКІ КОМЕДІ	м. Київ	Сцена
	18:00	Підприємчий театр «СІС ЧЕСНА ІСТОРИ» У ФОРМАТІ НАЙ «СВІТЛІЙ АУДИТОР»	м. Київ	Сцена
	18:00	ІСМ ДАХ КАМЕРНА ОПЕРА «СТУС. ПЕРЕКХОЖИЙ»	м. Київ	
19.06 НД	18:00	КОЛОМІЙСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. ІВАНА СМЯКОВИЧА «СТО ПІСО» МАРТЕНКО-КАЖІ, РЕЖИСЕР Д. ЧИСОМ	м. Коломия	
	19:00	Рівненський академічний український музично-драматичний театр РОК-ОПЕРА «ВІЛА ВОРОНА», «ТАТАЧЕНКО, Ю. РИВНИЧАНСЬКИЙ, РЕЖИСЕР М. ПОПЕНКО	м. Рівне	
	16:00	16:00 ПЕРЕДФЕСТИВАЛЬНИЙ ДІВНОЧОК ТЕАТР РАДІСТІ «РАЙВІВА ЗА СІМОНОМ (НЕЖЕ) ЕРНСТ» ЛІТЕРАТУРНА СЦЕНА ЗА ДОДАТКОВОЮ ПРОГРАМОЮ	м. Київ	
	ВСІ ВИСТАВИ ФЕСТИВАЛЮ ВІДБУВАЮТЬСЯ НА ВЛАСНИХ МАЙДАНЧИКАХ ТЕАТРІВ УЧАСНИВІВ ОНЛАЙН-ПОКАЗИ ВІДБУВАЮТЬСЯ ЗА ПОСИЛАННЯМИ НА ОФІЦІЙНІ СТОРІНКИ ФЕСТИВАЛЮ			

Рис. 2.4. – Афіша і програма фестивалю «Мельпомена таврії» [18,19]

2.3. Міжнародний досвід організації театральних фестивалів

Основою фестивального руху стала не тільки музика. Театральне мистецтво також активно використовує фестивалі для формування загального культурного простору і розвитку міжкультурної комунікації.

На думку дослідників, історія театральних фестивалів сходить до XVIII в. Спочатку вони носили характер урочистих театралізованих маніфестацій, які називалися кортежами. Перші фестивалі театру проводилися в Швейцарії,

в місті Цюріху. Їх організація заслуговує на увагу. У встановлений час по головній вулиці міста рухалися платформи-сцени різної величини. Попереду, на окремій шести-, восьміколесній платформі їхала головна сцена. На ній розігрувалася головна театральна вистава. Всього в кортежі було до 20 сцен, причому на кожній з них йшло своє дійство. Організацію фестивалю брала на себе міська влада, розглядаючи його як важливу подію в житті міста, до певної міри - політичну акцію.

Заключні вистави проходили на головній площі. Тут показували кращі номери. Фестиваль був конкурсним, правда, переможця вибирали глядачі. Кращим вважалося те уявлення, на платформі якого було найбільше квітів, подарованих глядачами.

Як показують історія і практика організації кортежів в Цюріху, їх безперечно можна назвати фестивалями. Вони відповідали всім характеристикам даного заходу. У них були присутні і елемент змагальності, і особлива фестивальна атмосфера.

Новий період розвитку фестивального руху в області театального мистецтва припало на XIX ст., Коли театр став популярним мистецтвом і гастролі артистів і цілих труп успішно проходили практично у всіх країнах.

Перший досвід театального фестивалю, що наближався до сучасних форм таких конкурсів, відноситься до середини XIX ст. У 1867 р барон фон Шліфтенбах, відомий знавець театального мистецтва і власник власного театру, зібрав у своєму замку недалеко від Лейпцига сім труп приватних театрів, в репертуарі яких були представлені твори великого німецького драматурга Ф. Шіллера - в основному "Підступність і любов" і "Розбійники". Так з'явився перший фестиваль, присвячений творчості одного драматурга. Ідея виявилася досить популярною і мала продовження в інших країнах Європи.

У 1882 р міжнародний театральний фестиваль був проведений в англійському місті Стратфордї, на батьківщині великого класика Вільяма

Шекспіра і виявився досить популярним і затребуваним. Він щорічно проводиться і в наші дні і вважається престижним.

XX століття можна назвати часом бурхливого розвитку театральних фестивалів. У період після Другої світової війни, що відроджується Європа потребувала святах, прагнула скоріше забути всі тяготи і випробування недавнього минулого. Саме в цей час і з'явилися два найбільш престижних і авторитетних фестивалю, які і сьогодні ділять пальму першості і змагаються між собою, відстоюючи право бути кращими першими театральними фестивалями. 1947 був відзначений народженням Авіньйонського і Единбурзького фестивалів. Вони з'явилися як театральні проекти, однак сьогодні їхня програма включає і виступ музикантів, організацію виставок і т.д. Взяти участь у програмі фестивалів прагнуть кращі артисти, музичні та драматичні колективи.

Обидва фестивалі спочатку задумувалися як європейські проекти, хоча в подальшому вони стали дійсно міжнародними багатожанрова заходами, де в програмі беруть участь театри, музичні колективи і виконавці з багатьох країн світу. Ці два значних фестивалю відобразили тенденції розвитку фестивального руху, яке саме в XX ст. почало набувати воістину міжнародний характер.

Авіньйонський фестиваль (Festival d'Avignon) - найстаріший в Європі. Він заснований в 1947 р французьким актором і режисером, засновником марсельського Національного народного театру (*Theatre National Populaire (TNP)*) Жаном Вілар (*Jean Vilar*). Фестиваль щорічний, проходить в липні в середньовічному прованському Авіньйоні. Учасники фестивалю виступають під відкритим небом на міських площах, а головним залом для глядачів форуму традиційно є Парадний двір Папського палацу. У 1947 р солдати розквартированого в місті інженерного батальйону спорудили в Парадному дворі перший театральний поміст, а Жан Вілар, щоб залучити глядача, направив в Прованс свій театр. Перший час в театрі на відкритому повітрі виступала одна-єдина керована ним трупа *TNP*.

У 1960-і рр. Вілар став запрошувати відбулися режисерів Франції, і до кінця десятиліття Авіньйон був державним фестивалем, що представляє французькі драматичні спектаклі. У цей період на фестивалі стали виступати балетні трупи. Гостями Авіньйона були М. Бежар, М. Плісецька, Національний балет Куби, "Танцтеатру" П. Бауш, трупа М. Каннінгема.

У 1970-ті рр. фестиваль став багатожанровим інтернаціональним оглядом. У 1971 р засновник фестивалю Жан Віларумер.

В середині 1990-х рр. в Авіньйоні стали проводитися спеціальні національні сезони. У 1996 р директор фестивалю Б. Ф. Д'Арсі включив в його програму виступу Йоханнесбургського театру (ПАР).

З 1969 р Авіньйонський фестиваль складається з двох програм: "*IN*" ("внутрішня", яка вибирається дирекцією фестивалю) і "*OFF*" ("зовнішня", організована з ініціативи театральних колективів поза офіційною програмою).

В рамках основної програми фестиваль прагне представити останні світові новинки в області виконавських мистецтв. Щороку у фестивалі відбувається показ близько 40 вистав. У 2003 р директор Авіньйонського фестивалю В. Бодрійє запровадив інститут запрошених співкерівників, разом з якими становить офіційну програму. Співкерівники, як правило, представляють театральні традиції різних країн. Як співкерівників виступали німець Т. Остермайер, бельгієць Я. Фабр і угорець за походженням Ж. Надж, потім - Ф. Фісби, який вирішив повернути фестиваль до традицій французького театру, в 2008 р - італієць Р. Кастелуччі, в 2009 - канадець В. Мувад, в 2010 р - знаменитий швейцарський режисер К. Марталлер і французький письменник, поет і драматург О. Кадьо.

Особливістю Авіньйонського фестивалю є те, що на ньому не присуджуються ні премії, ні звання. Участь в програмі фестивалю вже є престижною нагородою для виконавців, театрів, творчих колективів. У програму фестивалю також включені лекції, семінари, майстер-класи.

Единбурзький міжнародний фестиваль мистецтв (The Edinburgh International Festival) - один з найбільших в світі фестивалів сценічних мистецтв. У своїй програмі об'єднує кілька самостійних культурних подій і заходів. Проходить в столиці Шотландії щорічно в серпні і триває майже місяць.

У програмі фестивалю одночасно представлені театральне, оперне, танцювальне та музичне мистецтво. У його рамках проходять концерти класичної, оркестрової, камерної та вокальної музики, театральні вистави, опери, танцювальні шоу, балети у виконанні провідних творчих колективів з багатьох країн світу.

З першого року проведення (1947) він об'єднав дві програми - офіційну і "неформальну" частина ("Фріндж"), яка з'явилася завдяки восьми театральних труп, що виступали на вулицях міста ще в 1947 р.

На офіційну частину директор направляє запрошення театрам, колективам, виконавцям. Їх виступи проходять на сценах центральних театрів і концертних залів Единбурга.

Традиційно в програмі фестивалю беруть участь всесвітньо відомі колективи і виконавці - Шотландський симфонічний оркестр і Шотландський камерний оркестр, Симфонічний оркестр фінського радіо, оркестри Клівленда і Міннесоти, Сіднейський симфонічний оркестр і багато інших.

Кожен день і практично цілодобово під час проведення Единбурзького фестивалю проходить більше тисячі уявлень на різних концертних майданчиках міста. Це грандіозне святкове дійство, що виливається з театрів і концертних залів прямо на вулиці міста.

Однією з головних подій фестивалю є щовечірні паради військових оркестрів "*Military Tattoo*", в яких беруть участь оркестри більше 30 країн світу. Завершується фестиваль грандіозним салютом в парку біля Единбурзького замку. Це фантастичне барвисте шоу феєрверків (*Edinburgh Festival Fireworks Concert*) - найбільше в Європі.

Единбурзький фестиваль внесений до Книги рекордів Гіннеса як найбільший в Світі.

Від інших фестивалів він відрізняється різноманітністю видів мистецтва, вільної, демократичної атмосферою. В даний час учасники фестивалю - це творчі колективи та митці з багатьох країн світу, а гостями Единбурга щорічно стають понад 2 млн осіб.

Періодизація та типологія фестивалів

Звертаючись до історії фестивального руху і сучасним авторитетним фестивалям, можна виділити наступні етапи розвитку міжнародних музичних і театральних фестивалів в ХХ - початку ХХІ ст. ;

- *початок ХХ в. - 30-і рр. ХХ ст.* - період пошуку художньо-організаційних форм міжнародних фестивалів;
- *середина 40-х рр. ХХ ст. - 70-і рр. ХХ ст.* - етап становлення і розвитку найбільш авторитетних фестивалів;
- *80-е рр. ХХ ст. - початок ХХІ ст.* - інтенсивний розвиток фестивального руху, виникнення нових просторово-часових і жанрово-видових принципів організації фестивалів.

Як видно з наведеної періодизації, число міжнародних фестивалів неухильно зростає, а їх географія розширюється. Сьогодні можна говорити про фестивалі як про світовому явище. Їх кількість настільки велика, а програми настільки різноманітні, що на перший погляд це явище ніяк не піддається аналізу і опису. Навіть тимчасові, видові, жанрові, тематичні рамки різні, як, власне, і роль в політичному, культурному житті міста, країни, регіону.

Існує загальноприйнята типологія фестивалів:

- 1) за місцем проведення:
 - регіональні / міжрегіональні;
 - національні;
 - міжнародні;
- 2) за тривалістю проведення:

- короткострокові;
- середньострокові;
- довгострокові;
- 3) по частоті проведення:
 - періодичні;
 - щорічні;
 - одноразові;
- 4) за конкурсним станом:
 - конкурсні;
- неконкурсній.

Просторово-тимчасові характеристики кожного фестивалю визначають його статус в ряду інших подій культурного життя міста, регіону, країни проведення, взаємодія з регіональною та місцевою економікою і культурною інфраструктурою, обсягами і джерелами фінансування, чисельністю постійно діючої дирекції, рівнем адміністративних витрат.

Фестиваль може функціонувати також як одноразова, щорічна, систематично повторюється культурна акція.

Подібні фестивалі практикуються, наприклад, в культурному житті сучасної Європи. Це фестивальні проекти, що організуються міжнародними інститутами ЮНЕСКО, Міжнародним інститутом театру, Міжнародною асоціацією дитячих театрів, Європейською асоціацією нової музики та іншими міжнародними організаціями.

Цей вид фестивальних проектів відрізняє відсутність чіткої періодичності їх проведення, прагнення організаторів здійснити кожний наступний проект в одній з країн-членів міжнародних інститутів. Фінансування такого роду фестивалів орієнтоване на такі основні джерела:

- 1) гранти культурних комісій міжнародних політичних інститутів, таких як рада Європи, Європейське економічне співтовариство, ЮНЕСКО;
- 2) гранти самих міжнародних організацій і кошти їх національних комітетів. Більшість таких фестивалів пов'язано з експериментальними і

новими формами художньої діяльності, і їх програма орієнтована на досвідченого цінителя або професійного глядача.

Серед міжнародних фестивалів як одноразових акцій великого поширення останнім часом набули щорічні фестивалі "*Культурна столиця Європи*". Вони проводяться починаючи з 1992 року і є досить авторитетними європейськими оглядами з широкою мистецькою програмою. Учасниками даних фестивалів є міста, що знаходяться на території країн, що входять до Ради Європи, культурна комісія якого щорічно виділяє на його проведення гранд у розмірі 200 млн дол. США.

Якщо фестиваль проводиться в країні, що входить до складу ЄЕС, фестивална дирекція отримує додаткові субсидії від даної міжнародної економічної і політичної організації.

У 1998 році був проведений фестиваль мистецтв, присвячений 50-річчю відтворення Держави Ізраїль, який також можна розглядати як одноразову акцію.

Практика фестивалів як одноразових акцій сьогодні незначна. Це, як правило, культурні акції, присвячені ювілейним датам діячів культури і мистецтв, історичних дат та інших важливих подій в житті міста, народу, держави.

Як вже було зазначено, за тривалістю фестивалі можна поділити на кілька груп.

Так, короткострокові фестивалі тривають від кількох днів до одного тижня.

Найбільш популярні середньострокові фестивалі (від двох тижнів до одного місяця). Це театральні фестивалі - *Единбурзький* (від трьох тижнів до місяця, час проведення з 1 по 21 серпня) і *Авіньйонський* (липень).

Довгострокові міжнародні фестивалі тривають більше місяця.

Важливою, багато в чому визначальною характеристикою фестивалю є його статус у міжнародній культурного життя. З цієї точки зору розглядають три основні типи фестивалів - міжнародні, національні та регіональні. На

перший погляд, відмінності між ними досить умовні, так як склад учасників проекту у всіх перерахованих типах часто носить інтернаціональний характер. Для міжнародних кінематографічних фестивалів існують правила, за якими статус фестивалю визначається як міжнародним характером учасників (зазвичай більше 25% повинні представляти кінематографічне мистецтво зарубіжних країн), так і (для конкурсних фестивалів) міжнародним складом журі, - як правило, 25% його членів також повинні бути запрошені з-за кордону.

Відмінності в міжнародному статусі фестивалів можуть спостерігатися в рівні престижу, свідомості публіки, професійних виконавців і їх менеджерів, значенні в системі пріоритетів міжнародного театрального, концертного, художнього ринку, джерелах субсидування учасників, фінансові можливості оплачувати присутність відомих виконавців.

До числа найбільш популярних і авторитетних міжнародних фестивалів можна віднести Единбурзький, Авіньонський і Зальцбургський, кінематографічні фестивалі класу "А", "Празьку осінь", Дрезденський фестиваль.

Серед відомих щорічних національних фестивалів можна назвати фестивалі в *Цвікау* (Австрія, липень), *Ніцці* (Франція, серпень), *Палермо* (Італія, липень), *Лугано* (Швейцарія, жовтень).

Поряд з всесвітньо відомими щорічними фестивалями існує і значна кількість престижних фестивалів, що проводяться з менш чіткою періодичністю. Так, *Вагнерівський оперний фестиваль* в Байретом проводиться один раз на два роки, *Шекспірівський театральний фестиваль* в Стратфорді і *Фестиваль музики для духових інструментів* в голландському місті Керкраде - раз на чотири роки.

Можна відзначити тенденцію зміни статусу багатьох фестивалів, які організовувалися як національні, регіональні, а потім стали міжнародними. Розширення географії учасників фестивалів підказано як зростанням авторитету тих чи інших мистецьких проектів, так і логікою історичного

розвитку, коли в художні, соціокультурні процеси залучені народи різних культур і цивілізацій, і саме фестивалі володіють тим інтегруючим якістю, яке дозволяє ефективно, швидко і наочно обмінюватися досвідом і знайомитися з новаціями в мистецькому житті планети.

Переважає більшість авторитетних фестивалів існує на постійній основі. Вже давно вони розглядаються в світі як частина державної політики, національного престижу, форма пропаганди найрізноманітніших ідей. Діяльність більшості фестивалів фінансується за рахунок субсидій уряду, органів місцевого самоврядування, корпоративних спонсорів і меценатів. В окремих випадках субсидії на проведення великих культурних акцій загальноєвропейського значення виділяють кошти такі міжнародні організації, як Рада Європи та Європейського Економічного Співтовариства. Без цих субсидій фестивальна діяльність здійснювалася б в значно скромніших масштабах, так як на умовах самоокупності вона взагалі є неможливою.

Терміни проведення будь-якого фестивалю обмежені чіткими часовими рамками. Більш того, якщо організатори фестивалю претендують на те, щоб він став регулярним, повторюваним, то вони намагаються зберегти період проведення незмінним протягом багатьох років.

Такий підхід цілком виправданий і продиктований вимогами міжнародного виконавського ринку. У практиці проведення великих фестивальних заходів, яка склалася в провідних європейських країнах в післявоєнний період, стало ясно, що успіх фестивалю неможливо забезпечити тільки за рахунок національних колективів і виконавців. Саме тоді значно збільшилася географія учасників практично всіх найбільш відомих фестивалів. Тому сьогодні ставка робиться на участь відомих зарубіжних виконавців. Їх присутність диктує керівництву фестивалів необхідність планування програми як мінімум за півтора-два роки, що значно легше здійснити при незмінних термінах проведення фестивалю. До того ж, між провідними світовими фестивалями існує своєрідна корпоративна

солідарність. Календарні строки їх проведення знаходяться в одному часовому інтервалі (наприклад, липень - серпень чи серпень - вересень), що дозволяє планувати "фестивальні гастролі" відомих колективів і виконавців. Послідовна фестивальна політика дозволяє завчасно планувати гастрольні виступи в провідних театральних і концертних залах світу, а дирекції фестивалів можуть значно скоротити витрати по їх організації, особливо в частині транспортних витрат.

Важливу роль у формуванні художньої концепції фестивалю, його успіх у глядацької аудиторії грає місце його проведення. Цілий ряд фестивалів проводиться під відкритим небом, з використанням природного ландшафту. Це перш за все один з найпопулярніших джазових фестивалів в Швейцарії (Монтре), який щорічно проводиться в липні на березі Женевського озера, в 15 км від самого міста, на спеціально обладнаній річній сценічному майданчику. Любителі джазової музики, постійні шанувальники цього фестивалю живуть в кемпінгах і на спеціально організованих стоянках. Запрошені музиканти, в тому числі і зірки першої величини, живуть в тих же умовах, що і їх слухачі. Однією з найпривабливіших особливостей фестивалю є джейм-сейшени за участю провідних джазових музикантів світу, які проводяться щодня і абсолютно безкоштовно для всіх бажаючих. Після закінчення вечірнього концерту організуються зустрічі з учасниками фестивалю в імпровізованому музичному барі.

В основі концепції фестивалю - поєднання музики і відпочинку в умовах прекрасного природного ландшафту. Саме природні декорації, старі будівлі, середньовічні замки визначили вибір місця проведення Авиньонського і Единбурзького фестивалів.

Велику популярність останнім часом отримав річний оперний фестиваль у фінському місті Савонлінна. Любителів оперного мистецтва з Фінляндії та інших скандинавських країн залучають оперні постановки провідних європейських театрів, виконувані на відкритому повітрі, в декораціях на тлі старовинного замку. Фестиваль в Савонлінне може бути

віднесений до категорії демократичних, так як його дирекція дотримується орієнтації на помірний рівень цін. Аналогічні оперні фестивалі проводяться в Афінах, Каїрі, Риміні.

Неможливо уявити всесвітньо відомий Вагнерівський фестиваль без чудового Байретського театру, збудованого в 70-і рр. XIX ст. відповідно до авторської концепції самого композитора.

Кожен концерт або спектакль в Зальцбурзі пронизаний духом музики Моцарта - від емблеми міста, на якій зображено будівлю меморіального музею композитора, до його численних графічних зображень на вивісках кафе і кондитерських, коробках цукерок, пляшках вин і лікерів. За право використання символіки фестивалю всі підприємства сфери обслуговування, готелі та ресторани, музичні та сувенірні магазини відраховують певний відсоток директору фестивалю.

Фестивалі в Байретом і Зальцбурзі, на відміну від демократичних в Монтре, орієнтовані на представників еліти, людей з дуже високими доходами, оскільки перебування в Зальцбурзі під час фестивалю досить дороге. Середні ціни на готель складають 280-300 дол, в добу, а квиток на фестивальні вистави і перегляди варто 200-350 дол.

2.4. Художня концепція фестивалів

Важливою частиною будь-якого фестивалю є його художня концепція, яка відрізняє один проект від іншого в різноманітному фестивальному полі. Саме вона формує коло певних глядачів і слухачів, які і визначають його статус. Художня концепція формується з урахуванням всіх різноманітних просторово-часових характеристик фестивалю, традицій, форм, політичних установок, нових напрямків мистецького життя.

Художня концепція реалізується в видовий, жанрової та тематичної спрямованості кожного фестивалю. За видовий спрямованості в області виконавських мистецтв слід розрізняти чотири великі групи фестивалів: музичні, театральні, кінематографічні та багатопрофільні. Правда, останнім

часом виникають і інші фестивалі, концепція яких багато в чому далека від художньої суті, наприклад фестиваль комп'ютерних технологій, релігійний фестиваль в Індії. Проте сама форма фестивального заходу настільки популярна, що сьогодні об'єднує найрізноманітніші сфери матеріальної і художньої діяльності.

Перші три великі групи фестивалів включають все історичне різноманіття музичних, театральних, кінематографічних жанрів і форм, хоча всередині самої групи можлива більш вузька спеціалізація. Так, за своєю видовою приналежності Зальцбурзький міжнародний фестиваль повинен бути віднесений до категорії музичних, але його програма включає твори оперного мистецтва, кантатно-ораторіальні жанри, концерти інструменталістів, симфонічні твори. Аналогічна ситуація характеризує і фестиваль в Монтре, який щорічно надає своїм учасникам все різноманіття жанрів і напрямків класичного і сучасного джазу.

Існує велика кількість багатожанрова театральних фестивалів. Так, Міжнародна асоціація дитячих театрів щорічно проводить фестиваль драматичного мистецтва в різних країнах. Аналогічний фестиваль один раз в чотири роки проводить і Міжнародна асоціація театрів маріонеток.

Тематична спрямованість є гнучким інструментом репертуарної політики кожного фестивалю і може зберігатися як стратегічна орієнтація його діяльності. Так, невелике число відомих дитячих фестивалів зберігають свою жанрову спрямованість на протязі багатьох років.

Виконання творів сучасних композиторів залишається незмінною програмною установкою для 12 фестивалів сучасної музики, об'єднаних з 1991 р в Європейську асоціацію.

До категорії тематичних можна віднести і *Шекспірівський театральний фестиваль*, в рамках якого провідні драматичні театри світу представляють на батьківщині великого драматурга свою інтерпретацію його творів. Справжньою сенсацією Шекспірівського фестивалю 1985 р стала постановка "Річарда III" у виконанні Тбіліського театру драми ім. Шота

Руставелі. Шекспірівський фестиваль відкрив такого видатного режисера, як Пітер Брук, який згодом протягом 12 років був його керівником.

Разом з тим тематична спрямованість може встановлюватися на одну серію фестивальних концертів. Так, в 1992 р *Единбурзький міжнародний фестиваль* був присвячений іспаномовній культурі. У ньому взяли участь національні балети Іспанії та Мексики, виконавець музики фламенко Пако де Люсія, іспанський Королівський симфонічний оркестр, хор міста Толедо, драматичний театр "Ел Гарден" з Барселони.

Художня концепція часто реалізується і у виборі репертуару. У 1990 р на *фестивалі в Байретом* були виконані всі чотири частини "Кільця Нібелунгів" Р. Вагнера.

Тематична спрямованість фестивалів дозволяє наповнити кожен з них виставковими заходами, семінарами, конференціями, майстер-класами, творчими лабораторіями, що сприяє вирішенню цілого ряду завдань: зміцнення і розширення культурних зв'язків між народами, країнами, регіонами, містами; проведення продуманої національної культурної політики, бо фестивальні програми, що представляють ту чи іншу країну, сприяють формуванню багатогранного позитивного образу її культури. При чітко продуманій організації фестивалі сам захід може залучити велику кількість гостей і оживити туристичний ринок.

Таким чином, успішна організація міжнародного фестивалю переводить нас зі сфери художньої в туристичну, виявляє концепцію організації міжнародного туризму. Безперечно, важливо, що в процес участі в фестивальному житті залучено велику кількість людей. Це не тільки люди творчих професій, менеджери від культури - коло учасників цих заходів досить широкий і включає практично всі соціальні верстви від домогосподарок, які приходять на фестиваль як глядачі, до політиків, які реалізують в проекті свої устремління і розглядають дану акцію як важливий інструмент громадського впливу. Глобалізація політики, економіки, процеси

культурної інтеграції диктують вибір форм культурного співробітництва, однією з яких є міжнародні фестивалі [21-24].

2.5. Театральний туризм як бізнес ідея

Компанія, що займається театральним туризмом, отримує дохід від кожного туру.

Велике значення у цьому виді бізнесу грає особистість організатора бізнесу, керівника туристичної групи, знання хороших місць, вміння створити позитивний настрій у подорожі. Дуже важливо, щоб організаторам бізнесу подобалася сама ідея їздити сусідніми містами на заходи та спектаклі.

За короткий час можна сформувати коло постійних клієнтів, які бажають подорожувати до сусідніх міст та сіл, і кількість бажаючих подорожувати постійно зростає.

До плюсів можна віднести те, що ті, хто рекламував компанію — спочатку працювали без оплати, за можливість безкоштовно подорожувати. Роздавали флаєри та просували групу в соціальних мережах, щоб знайти клієнтів. Власне, ентузіазм піднімає будь-яку компанію, але все, що стосується розваг — насамперед.

Другий плюс – порівняно невеликі вкладення. До них відносяться: реклама та оренда невеликого офісу для укладання договорів із Клієнтами. На відміну від міжнародного туризму, тут не потрібно докладати великих зусиль на організацію чартерних рейсів та договірну роботу із закордонними курортними готелями, що також є великою економією коштів.

Порядок проведення театральних фестивалів:

1. Організація та проведення театрального фестивалю здійснюється відповідно до Положення про його проведення, затвердженого засновниками.
2. Засновниками та співзасновниками театрального фестивалю можуть бути як юридичні особи (зокрема, органи виконавчої влади, органи місцевого

самоврядування, творчі спілки, підприємства, установи та організації різних форм власності, навчальні заклади), так і окремі громадяни.

3. „Положення про театральний фестиваль” має відображати:

1. інформацію про засновника (засновників) театального фестивалю;
2. чітко сформульовану мету театального фестивалю, його статус, регламент та , в разі, якщо це передбачено засновниками, його девіз;
3. коло театрів, запрошених до участі у даному театальному фестивалі;
4. структуру керівних органів театального фестивалю (Організаційний комітет, дирекція, відбіркова комісія), їх повноваження, права та обов’язки;
5. місце, терміни та порядок проведення театального фестивалю, а також його періодичність, дату оформлення заявок про участь у театальному фестивалі та перелік необхідної для організаторів інформації про виставу, рекомендовану до участі у театальному фестивалі, потребу у своєчасному поданні афіші і програмки вистави, відеозапису, рекламних фотографій, контактних телефонів, факсу, електронної адреси керівників театру-учасника фестивалю, технічного паспорта вистави і дві-три можливих дати попереднього перегляду рекомендованої вистави представниками відбіркової комісії;
6. принципи відбору вистав-учасниць театального фестивалю, критерії відбору, якими керуються організатори, які вистави за жанром, тривалістю, бажаною кількістю учасників запрошуються до участі у фестивалі;
7. схему організаційного забезпечення заходів театального фестивалю, програму театального фестивалю (місця показу вистав, кількість показів вистави-учасниці театального фестивалю, зміст поза конкурсної програми театального фестивалю);
8. в разі вибору засновниками театального фестивалю змагального режиму його проведення;
9. форма оцінки конкурсних фестивальних показів (характеристика складу і пропонованого регламенту роботи журі) та відзначення переможців (розмір і

порядок вручення грошових нагород, кількість номінацій та нагород фестивалю;

10. висвітлення роботи театрального фестивалю в ЗМІ та інформаційне забезпечення заходу (розробка та видання афіш, плакатів, буклетів, програм, прес-бюлетенів, бейджів для організаторів, членів журі, учасників театрального фестивалю та інше);

11. джерела фінансування та механізм фінансового забезпечення заходів театрального фестивалю.

4. Фінансування театрального конкурсу чи фестивалю може здійснюватися за рахунок державного чи місцевого бюджету та (чи) з залученням позабюджетних коштів фізичних і юридичних осіб, спонсорів, благодійних внесків тощо.

5. Державні, приватні підприємства й організації, фізичні особи, які зробили грошові внески в організацію фестивалю, встановили спеціальні призи для відзначення учасників театрального фестивалю забезпечуються рекламою на радіо, телебаченні, у пресі. Їх торговельні знаки та емблеми використовуються при художньому оформленні заходу згідно з чинним законодавством.

6. Організатори театрального фестивалю, отримавши письмову згоду про його підтримку (організаційно-творчу чи фінансову) з боку Міністерства культури і туризму, зобов'язані зазначити цю інформацію в рекламно-інформаційних матеріалах театрального фестивалю [25,26].

2.6 Театри м. Одеса як перспективні туристичні об'єкти

1. Одеський національний академічний театр опери і балету

Задумка театру належить градоначальнику, герцогу Дюку де Рішельє. Його побудували за проектом архітектора із Петербургу – Тома де Томона. Цей храм мистецтва відчинив свої двері 10 лютого 1810 року. Але через 64 роки місцевий театр (як його називали місцеві) згорів вщент. Будівництво нового театру доручили віденським архітекторам Фердинанду Фельнеру та

Герману Гельмеру. Вони були відомі своїми монументальними храмами в Дрездені, Будапешті та інших містах Європи. В результаті їхньої праці за рекордні три роки виріс новий театр.



Рис. 2.5. - Одеський національний академічний театр опери і балету, м. Одеса

«Одеський театр – найкращий у світі!», – вигукнув Фердинанд Фельнер, що приїхав до Одеси з нагоди завершення будівництва. Архітектор вручив міському голові Григорію Маразлі позолочений ключ від театру. Цей символічний ключ поклали в металевий ящик і замурували біля підніжжя дзеркала на сходах західного входу оперного театру.

В Одеському оперному театрі міститься найбільша костюмерна, в якій зберігається більше чим 800 костюмів. Самому раритетному більше 100 років. Та й своєю вартістю вони вражають. Наприклад, ціна пачки для прими балету Опери стартує від 500 доларів! Стеля глядацької зали прикрашена композицією із чотирьох картин-медальйонів Франца Лефлера — відомого художника. Вони зображують сюжети творів Вільяма Шекспіра, таких як: «Сон літньої ночі», «Гамлет», «Як вам це сподобається», «Зимова казка». А в самому центрі розкішної стелі розташована кришталева ажурна люстра.



Рис. 2.6. – глядацька зала Одеський національний академічний театр опери і балету

Одеський національний академічний театр опери та балету, згідно до журналу «Forbes», входить в список найдивовижніших пам'яток архітектури в Східній Європі.

Глядацька зала одеської опери — найбільш вражаюча частина інтер'єру, виконана в стилі пізнього французького рококо. Зала прикрашена ліпними орнаментами з найтоншою позолотою. Головний мотив орнаменту — мушля у вигляді завитків різної форми. Малюнок орнаменту ніде не повторюється.



Рис. 2.7. - Одеський національний академічний театр опери і балету

Підковоподібна глядацька зала театру з галереями на 1635 місць. Серед лож виділяється «царська» ложа — в центрі бельєтажу просто навпроти сцени. Унікальна акустика приміщення дозволяє доносити навіть шепіт зі сцени до кожного глядача.

Сцена, площею 500 кв. метрів, — серце оперного театру [27].

Одеський оперний театр, як палац, височіє посеред затишної площі. Вишукана споруда привертає увагу ефектним декором і формами. Перед будинком хочеться затриматися та розглянути кожну скульптуру, колону та напис. Адже, дивлячись деталі, розумієш: недаремно цей театр входить до топ-21 чудес України.

Життєвий сценарій одеського театру

Одеська опера на момент побудови вважалася найрозкішнішим театром на території України. Чарівну споруду звели 1887 р. на місці попереднього згорілого театру.

Архітектори Ф. Фельнер та Г. Гельмер як зразок взяли недавно зведений Дрезденський оперний театр.

За часів Другої світової війни німці хотіли підірвати театр під час відступу. Проте споруду не лише врятували, а й підняли над нею перший прапор на честь визволення міста.

Квест на фасаді одеської опери

Одеський театр опери та балету вражає своїм цікавим оформленням. Навіть городяни не завжди помічають усі деталі декору на фасаді. А ви можете їх знайти?

Скульптура Мельпомени – заступниці театрального мистецтва. Муза керує колісницею, запряженою 4 пантерами. Композиція символізує силу мистецтва, яка може підкорити навіть дикий характер хижаків.

Фігура Терпсихори – музи танцю, яка танцює з маленькою дівчинкою.

Статуя Орфея – знаменитого співака, котрий грає на кіфарі для кентавра.

Символ трагедії – сцена із твору «Іполит». Головна героїня, Федра, із чашею отрути в руках, оплакує загиблого Іполита.

Символ комедії – епізод із комедії Арістофана «Птахи». На стінах театру відтворено сцену, в якій люди будують місто між небом та землею.

Фігури 16 амурчиків у різних позах, жодна з яких не повторюється.

Бюсти знаменитих російських поетів: Пушкіна, Гоголя, Грибоедова та інших.

Творці уособлюють поезію, драму, комедію та музику.

Окрім цього, на фасаді театру вказано дату його спорудження, а також рік, коли споруду відновили після пожежі.

На що звернути увагу всередині театру

Інтер'єр будівлі витримано у стилі рококо. Зал для глядачів у формі підкови вражає розкішною акустиккою. Кажуть, що навіть у останньому ряду чутно шепіт зі сцени.

Головною родзинкою залу є розпис на стелі зі сценами з творів Шекспіра: «Гамлет», «Сон літньої ночі», «Зимова казка» та «Як вам це сподобається».

Зверніть увагу і на розкішну бронзову люстру заввишки 9 м і діаметром 4 м. Оздоблення кришталем надає їй легкість, проте насправді вага гігантського світильника приблизно 2,5 т.

Цікава й оригінальна завіса театру, розшита золотими нитками.

Детальні орнаменти, що прикрашають стіни та стелі будівлі, не повторюються в жодному приміщенні.

Чим пишається Одеський оперний театр: знаменитості та репертуар

У театрі Одеси диригували знамениті композитори П. Чайковський, М. Римський-Корсаков та С. Рахманінов.

У залі лунали дзвінки голоси Е. Карузо, Ф. Шаляпіна, С. Крушельницької. Своїми майстерними рухами дивували глядачів танцівниці Г. Павлова та І. Дункан.

Найпопулярнішими постановками театру на думку глядачів є постановки "Кармен", "Ріголетто", "Наталка Полтавка", "Жизель", "Лускунчик". Не втрачайте шансу насолодитися однією з них, адже ціни на квитки доступні кожному.

Разом із оперним театром дебютувала й електростанція міста. У день відкриття закладу в Одесі вперше спалахнули електричні лампочки.

За останньої реконструкції на обробку будівлі пішло 12 кг сусального золота.

На честь 120-го дня народження закладу в Україні випустили ювілейні монети із зображенням театру.

На Театральній площі розташований найбільший у місті фонтан. Тут відбуваються церемонії закриття та відкриття Одеського міжнародного кінофестивалю.

Якщо ви хочете дізнатися більше про Одеську оперу, вам варто побувати на екскурсії, яку проводять о 11.30, 13.00, 14.30, 16.00, 17.00 (у дні дитячих вистав: о 14.30, 16.00, 17.00) професійні екскурсоводи. Протягом години ви дізнаєтеся про безліч вражаючих історій з життя театру і побачите його найцікавіші куточки.

Придбати квитки можна у Центральних театральних касах.

Під час екскурсії покажуть експозицію музею театру. Вона дуже цікава: тут зібрані старі афіші, програмки, партитури опер із нотатками артистів, костюми та особисті речі знаменитих акторів.

Чим цікаві фестивалі одеського театру

В Одеському оперному театрі проводяться фестивалі, найвідомішим з яких є «Оksamитовий сезон в Одеській опері». Ціль події – об'єднати відомі театральні прем'єри в одному заході. Зазвичай фестиваль проводять наприкінці літа.

Взимку у закладі організують «Різдвяний фестиваль», у якому об'єдналися новорічні пісні, колядки та спектаклі з атмосферою казки. Під час нього святковий дух ніби витає у повітрі [28].

2. Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька

Театр працює в історичній будівлі пам'ятки архітектури початку ХХ століття, відомої як Театр Сибірякова. Вистави театру – призери багатьох театральних фестивалів. Сьогодні можна з упевненістю сказати, що театр входить до п'ятірки лідерів загальнодержавного театального процесу.



Рис. 2.8. - Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька

Одеський український театр працює в історичній будівлі – пам'ятнику архітектури початку ХХ століття. Сама будівля театру — одна з найзнаменитіших пам'яток історії культурного життя міста, відомої як Театр Сибірякова.



Рис. 2.9 – глядацька зала Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька



Рис. 2.10 - Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька

Будівлю театру було збудовано 1903 року коштом антрепренера Одеського міського театру О.І. Сибірякова. Він давно мріяв створити власний театр для російської драматичної трупи і у якої на той час не було в місті постійного місця. Будівля театру опинилась під 13-м номером по вулиці Херсонській.

Чи то через містику, чи то через збіг обставин, але творіння Сибірякова переслідували одна за одною невдачі. Наприклад, у 1906 та 1912 році будівля горіла. На прохання власника міська влада спеціально змінила номер будинку з 13 на 15. Але й це не допомогло. Сибіряков був розорений.

Після чергової пожежі театр відкупив присяжний повірений Стамеров. До 1914 року він перебудував будинок, сподіваючись, що згодом театр називатимуть Стамеровським. Але цього не сталося. Театр так і називався – театр Сибірякова ще досить тривалий час.

7 листопада 1925 року завдяки вимогам широкого загалу міста відкрився постійно діючий український театр — Держдрама. З першої ж

вистави «Підпалювачі» за п'єсою А. Луначарського, Одеська українська держдрама заявила про себе як про колектив-першовідкривач нових імен, нових тем, нових героїв. Очолив художнє керівництво театром Марк Степанович Терещенко. На постановку першої вистави «Підпалювачі» запросили відомого режисера, послідовника Всеволода Мейєрхольда — Бориса Глаголіна. Шанувальникам його творчості Глаголін відомий як великий любитель епатувати публіку.

Одеському глядачеві він «викотив» на сцену справжній автомобіль. Задовго до дня прем'єри одесити частенько бачили цей «реквізит» на вулицях міста: машини тоді були рідкістю, режисер їздив цим чудом техніки в театр. Глаголін часто зупинявся посеред вулиці і починав «лагодити» машину, заглядаючи в мотор. Цікаві зупинялися, підходили до дивовижі і відразу дізнавалися, що сьомого листопада на прем'єрі в театрі можна й не таке побачити. У новому сезоні — на глядачів теж чекала «дивина».

Другий сезон Одеської української Держдрами розпочався виставою «За двома зайцями», яку поставив Василь Василько, який раніше працював з корифеями українського професійного театру: М.Кропивницьким, М.Садовським, М.Заньковецькою, А.Саксаганським. Він також був актором та режисером у театрі Леся Курбаса. В.Василько та В.Ярошенко написали інсценування класичної п'єси М.Старицького, значно осучаснивши комедію.

Глядач був у захваті від гри акторів та від постановки загалом. Режисер вистави Василь Василько отримав запрошення очолити театр. З того часу трупа театру стала основним колективом у його творчості, а Одеса — головним містом життя, куди він повертався, в якому минули останні роки його життя. Василь Василько очолював колектив у різні періоди, загалом, 14 років. На Одеській українській сцені він здійснив понад 30 постановок української та світової класики, сучасних п'єс, виступаючи найчастіше у ролі драматурга. Вистави Василька увійшли до «золотого фонду» не лише Одеського українського театру, а й усього національного театру України. Василь Василько визначив майбутнє театру, його мистецькі перспективи на

довгі роки уперед. Глядачі, широка театральна громадськість, театральні критики називали Одеську українську Держдраму «піонером тричі» за оригінальний, сміливий репертуар, новаторство сценічних засобів вираження та, найголовніше, за талановитий акторський ансамбль. Побувавши на виставах Держдрами відомий український письменник Остап Вишня у 1928 році:

За час існування театру на його сцені блищали яскраві сузір'я акторів: Наталія Ужвій, Юрій Шумський, Поліна Нятко, Кость Блакитний, Лідія Мацієвська, Іван Твердохліб, Олександр Луценко, Андрій Крамаренко, Генріх Осташевський, Юлій Божек, Валентина Туз , чиї імена назавжди вписані у творчу біографію колективу. На сцені театру ставили вистави визначні українські режисери: П.Киселевич, Є.Купченко, Н.Орлов, О.Рубін, В. Скляренко, В.Пахомов, Б.Мешкіс; талановиті художники – М.Маткович, М.Кордонський; композитори – Ю.Губарєв, В.Штайгер, Б.Зільберглейт та ін. У творчу історію театру за майже дев'ять десятиліть вписано безліч імен акторів, режисерів, художників, композиторів – людей, безмежно відданих театру, які створили славу колективу Одеського українського театру. Якщо провести прожиті театром роки в події, вийдуть астрономічні числа: це близько тисячі нових постановок, тисячі тисяч кілометрів на гастрольних маршрутах, незліченна кількість зустрічей, сотні людських долі. Про найяскравіші сторінки історії колективу розповідає музейна експозиція.

Музей історії Одеського українського театру було відкрито 35 років тому. Найбагатші фонди музею постійно поповнюються. У них – літопис життя одного з перших (за часом створення) українських театрів, колективу театру, який є одним із лідерів загальноукраїнського театального процесу, найбільшим цін.

Репертуар театру завжди відрізнявся широтою та різноманітністю жанрів. На сцені театру в перші роки діяльності народжувалась нова українська драматургія: п'єси І.Микитенко (першого завідувача літературної частини Одеської української Держдрами), М.Куліша, Я.Мамонтова,

І.Дніпровського, О.Корнійчука та інших нині відомих драматургів України. На сцені театру йшли не лише постановки за творами українських класиків, а й за п'єсами письменників та драматургів світового масштабу: Брехта, Шолом-Алейхема, Міцкевича, Пушкіна, Гоголя, Франка, Лесі Українки, Шекспіра.

1995 року колективу Одеського українського театру було надано ім'я видатного корифея — В.Василька.

Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька продовжує традиції своїх попередників-корифеїв, творчо розвиваючи їх. Сучасність театру добре проглядається в його репертуарі: від української класики (наприклад, «Запорожець за Дунаєм», «Сватання на Гончарівці») до експериментальних вистав режисерів «нової хвилі» українського театру. Театр запрошує до співпраці цікавих режисерів України та СНД — таких як Алессіо Бергамо (Італія), Гедрюс Мацкявічюс (м. Москва), Дмитро Богомазов (м. Київ), Юрій Одинокій (м. Київ), Владислав Троїцький (м. Київ), Лариса Венедиктова (м. Київ), Андрій Бакіров (м. Чернігів). Окрім основної сцени, працюють експериментальні сценічні майданчики, для яких складено свій репертуар: «Глядач на сцені» та «Сцена 38». На театральній афіші представлено українську класику та сучасні п'єси українських авторів, твори світової класики та зарубіжну драматургію.

Яскравий ансамбль артистів театру користується глядачами. Труппа представлена талановитими майстрами сцени всіх поколінь: старшого, середнього та молодого. У театрі працюють 3 народні артисти, 9 заслужених артистів, 2 заслужені діячі мистецтв та 2 заслужені працівники культури України. Сьогодні Одеський академічний український музично-драматичний театр імені В. Василька відомий далеко за межами України. Брав участь у найпрестижніших міжнародних театральних фестивалях, займаючи призові місця. Назвемо, наприклад, Міжнародний фестиваль античного мистецтва "Боспорські агони", Каїрський міжнародний фестиваль експериментальних спектаклів, Міжнародний театральний фестиваль "Мельпомена Таврії".

Виступав із гастрольями у містах Канади (провінція Манітоба). Театр був ініціатором проведення Фестивалю «Класика на сцені», присвяченого 100-річчю від дня народження свого видатного корифея – народного артиста СРСР В.С.Василька (м.Одеса, 1993 р.), Першого Всеукраїнського фестивалю сучасної української драматургії (м.Одеса), 1998 р). У 2011 році театр став призером IV міжнародного театрального фестивалю «Європейські театральні зустрічі «Близькі незнайомці» у м. Познань (Польща), дипломантом V театрального фестивалю міжнародного Чорноморського клубу «НОМО LUDENS» у м. Миколаїв (Україна). Наразі колектив театру очолюють: директор – заслужений працівник культури України Валентина Михайлівна Прокопенко та художній керівник – народний артист України Ігор Миколайович Равицький [29].

Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В.С.Василька засновано в листопаді 1925 року під назвою «Одеська українська Держдрама». Сучасне ім'я театру з 1995 року нерозривно пов'язане з видатним українським актором, режисером, драматургом, істориком і теоретиком сценічного мистецтва, театральним педагогом Василем Степановичем Васильком, який присвятив цій трупі чимало плідних років життя та творчості.

Зараз трупа театру має в своєму складі талановитих акторів всіх поколінь, до неї входять двоє народних артистів України, одинадцять заслужених артистів та заслужений діяч мистецтв України, великий загін обдарованої молоді – випускників провідних мистецьких навчальних закладів. Провідні актори театру – народні артисти України Ольга Равицька та Анатолій Дриженко, заслужений артист України Яків Кучеревський, артисти Євген Юхновець та Сергій Ярій за свої ролі в кіно стали улюбленцями кіно- і телеглядачів далеко за межами Одеси.

Головною ж своєю метою в Одеському академічному українському музично-драматичному театрі імені В.Василька, як і завжди, вбачають розвиток української культури і духовного відродження суспільства.

У репертуарі завжди чільне місце посідали твори як національних корифеїв – І.Франка, М.Гоголя, М.Старицького, І.Тобілевича (Карпенко-Карого та інших, так і вистави світової класичної драматургії – від Софокла, В.Шекспіра, Е.-Т.-А.Гофмана – до Б.Брехта. Поруч із ними постійну увагу колектив приділяв та приділяє суто сучасним авторам, вважаючи за обов'язок торкатися найактуальніших проблем сьогодення.

Помітною подією не лише для Одеси, а й для театрального життя країни в цілому, за одноголосним визнанням глядачів та фахівців, стала нова етапна робота – вистава «Вона його любила» у постановці, мабуть, одного з найпопулярніших сучасних режисерів – заслуженого артиста України Стаса Жиркова.

Наскільки амбіційні, настільки ж і переконливі за своєю перспективністю плани є у колективу і на найближче майбутнє – тут і участь у багатьох фахових фестивалях, і обмін гастролями з провідними театрами країни та зарубіжжя, і повноцінне втілення на постійній основі експериментального проекту «Сцена 38», тощо[30].

3.Одеський академічний театр музичної комедії імені Михайла Водяного

Історія театру

Свій перший сезон театр відкрив навесні 1947 року у Львові. У 1953 році молодий колектив, який вже завоював визнання, був переведений до Одеси. Тут творчий потенціал трупи зміг розвернутися на повну силу. Вистави про Одесу і одеситів стали візитними картками театру. Трупа з аншлагами гастролювала по всіх містах колишнього Радянського Союзу. Завдяки тому, що на основі декількох вистав були зроблені кіноверсії, провідних артистів театру дізналася вся країна. Успіх театру і артистів створювався талановитими режисерами: Ізакіном Гріншпуном, Матвієм Ошеровським, Юлієм Гріншпуном, Едуардом Митницьким, Віктором Стрижовим, Семеном Штейном і ін.

Безліч незабутніх вистав і образів було створено на цій сцені. Тут блищали Михайло Водяной, Євгенія Дембська, Юрій Динов, Маргарита Дьоміна, Всеволод Применко, Людмила Сатосова, Семен Крупник, Віктор Алоїн, Юрій Осипов, Микола Завгородній... У 1981 році театр змінив маленьку сцену сьогоднішнього ТЮГу на новий, спеціально побудований для нього будинок. І нині Музкомедія є однією з найбільш оснащених і великих сценічних майданчиків міста.

Театр завжди був першовідкривачем у жанрі. Поряд з класичними оперетами ставляться мюзикли, рок-опери, музичні комедії, казки. Сьгодні трупа театру має величезний творчий потенціал.

Поруч з майстрами — народними артистами України Вікторією і Володимиром Фроловими, Ольгою Оганезовою, Наталею Завгородньою, заслуженими артистами України Ідалією Івановою, Аліною Семеновою, Тамарою Тищенко, Аурікою Ахметовою, Вікторією Подольною, Станіславом Ковалевським, Іриною Ковальською, Тимофієм Криницьким, Володимиром Кондратьєвим, Сергієм Мільковим — працюють лауреати престижних конкурсів Олександр Кабаков, Андрій Мирошниченко, Денис Фалюта і багато молодих талановитих солістів.

У репертуарі театру класичні оперети («Летюча миша», «Сільва», «Маріца»), мюзикли («За двома зайцями», «Оскар», «Дерибасівською...»), «Кентервільський привид», «У джазі тільки дівчата», «Звичайне диво», «Ніч перед Різдвом»), рок-опери («Ромео і Джульєтта», «Мойсей»), вистави для дітей...

Колектив театру сьгодні успішно очолюють: директор-художній керівник — заслужений працівник культури України Олена Редько, головний режисер — заслужений діяч мистецтв Росії Володимир Подгородинський, головний диригент — заслужений діяч мистецтв України Вадим Перевозніков, головний балетмейстер — лауреат Міжнародного конкурсу артистів оперети Віталій Кузнецов, головний хормейстер — Сергій Савенко, головний художник — заслужений художник України Станіслав Зайцев.

У 2006 році театру присвоєно статус академічного.

Одеський академічний театр музичної комедії імені Михайла Водяного сповнений творчих сил, ставить перед собою нові завдання, зростає, експериментує, прагне передати свою любов, оптимізм і життєву енергію глядачам.

Правила відвідування театру

Суворо заборонено:

- вхід до театру в спортивному і пляжному одязі (шорти, майки, в'єтнамки);
- відвідування театру у стані алкогольного та наркотичного сп'яніння;
- вхід до глядацького залу у верхньому одязі;
- вхід до глядацького залу після третього дзвінка;
- вхід до глядацького залу з їжею та напоями;
- фото- і відеозйомка вистави;
- використання мобільних пристроїв під час вистави;
- вихід на сцену (квіти і знаки уваги для артистів можна передати тільки через білетерів).

Діти до 6 років на вечірні вистави не допускаються [31].

4.Одеський театр юного глядача ім. Юрія Олеші

Один з найстаріших дитячих театрів не тільки в Україні, а й на всьому пострадянському просторі. За останні роки колектив театру відзначений нагородами на таких міжнародних фестивалях, як: «Червоні вітрила», фестивалі ТЮГів і фестивалі мистецтв «Gloria»

Заснований у 1930 році. Його кістяк склали випускники Одеського театрального училища. Першими художніми керівниками були головний режисер М.Молчанов та педагог муздраматури С.Мануйлович.

З пильною увагою ставлячись до класичної драматургії, театр завжди прагнув не втрачати з поля зору також кращі твори сучасних авторів. Помітними подіями театрального життя міста в різні роки ставали спектаклі

ТЮГа «Одруження» (за М.Гоголем), «Ліс» та «Гроза» (за О.Островським), «Казка про царя Салтана» (за О.Пушкіним), «Підступство і любов» (за Ф.Шиллером), «Недоросток» (за Д.Фонвізіном), «Біліє вітрило самотнє» і «Син полку» (за В.Катаєвим), «Пастка 46, зріст 2-й» (за Ю.М. Щекочихіна), «Пристрасті по Шекспіру (автор п'єси – В.Шулаков) та ін.

У різні роки у театрі працювали такі корифеї сцени, як народні артисти України Юлій Божек та Генріх Осташевський, заслужена артистка України Галина Осташевська, режисер – народний артист Росії, лауреат Державної премії РФ Володимир Пахомов та ін.

Нині визнаним корифеєм народний артист України, лауреат Державної премії України ім. Т.Г.Шевченка Андрій Гончар. Разом з ним у трупі представлені заслужені артистки України Є.Севирина, І.Охотниченко та В.Губська, артисти В.Гульченка, В.Раду, В.Гордієнко, І.Тільтіков, О.Люшина, С.Фролов, О.Дмитрієва, Л.Ланець, Н.Машукова, З.Скальська, Я.Крилова, Є.Шаврук, О.Бурлай-Пітерова, С.Демченко, В.Сальніков, В.Пітеров, О.Шевчук, М.Маліцький, О.Саяпіна, В.Костика, Л.Карьова, А.Кочетов, М.Бубер та інші.

З 1986 р. і до останніх днів життя головним режисером ТЮГу беззмінно був відомий майстер театру та кіно, заслужений артист України Володимир Наумцев (8.11.1934-31.12.2011).

У незмінному творчому тандемі з ним працював нинішній головний сценограф театру заслужений художник України Микола Вилкун.

З 2014 до 2016 рр. головним режисером театру була Світлана Свірко, Гучний успіх ТЮГу приніс спектакль "Потап Урлов" (прем'єра 2010 р.), згодом визнаний однією з найкращих драматичних постановок у країні та одержав широкий міжнародний резонанс, будучи показаним на телеекранах усіх континентів. За цю роботу режисер Володимир Наумцев, співавтор сценічної версії Євген Женін, сценограф Микола Вилкун та виконавець головної ролі Андрій Гончар номінувалися на Міжнародну Дерибасівську

премію (Німеччина). За виконання центральної ролі у цій виставі А.Гончар удостоєний премії імені Л.Бугової та І.Твердохліба (США-Україна).

За останні роки колектив театру відзначений нагородами Міжнародного фестивалю «Червоні вітрила», Міжнародного фестивалю ТЮГів, Міжнародного фестивалю мистецтв «GLORIA» (Франція-Італія-Іспанія-Німеччина-Австрія-США-Ізраїль- Україна).

Спеціального призу «За багаторічну вірність романтичному курсу у справі виховання дітей та юнацтва на ідеалах добра та справедливості» удостоєні головний режисер – заслужений артист України В.М.Наумцев, головний художник – заслужений художник України Н.М.Вилкун та директор театру Є.Б. . Бубер.

Успіхи та досягнення останнього часу в Одеському ТЮГу обґрунтовано пов'язують із приходом до керівництва (2010 р.) молодого та енергійного директора Євгена Бубера, популярного актора, випускника Вищого театрального училища ім. Щепкіна при Малому театрі, який згодом став відомим менеджером у сфері культури та удостоєного звання «Заслужений діяч мистецтв України».

Так, поряд з уже відзначеним успіхом «Потапа Урлова», з ініціативи директора театр запропонував своїм глядачам безсмертного «Лускунчика» в драматичному варіанті – ця вистава «Принцеса Пірліпат» у 2011 р. визнана кращою виставою для дітей і принесла своїм творцям. на Міжнародному фестивалі ТЮГів.

У найкращих традиціях раніше працював в Одесі Будинки актора, на базі ТЮГу відкрито Творчу вітальню, в її програмах беруть участь провідні та молоді діячі вітчизняного та зарубіжного мистецтва.

Одеський ТЮГ увійшов до числа співзасновників Асоціації дитячих театрів України та у її складі успішно інтегрується до складу Європейської асоціації дитячих театрів (штаб-квартира – м. Загреб, Хорватія).

Оцінюючи історичного шляху театру та його сьогоднішньої особливої ролі у формуванні менталітету нових поколінь, слід зазначити, що своїми

глядачами у ТЮГу бачать представників усіх вікових категорій. Репертуар та, відповідно, виховання аудиторії незмінно будуються на основі диференціювання адресатів: окремо створюються вистави для дошкільнят та молодших школярів, для підлітків, для старшокласників та студентської молоді, для дорослих глядачів.

Таким чином, програма, яка планомірно і послідовно втілюється в життя колективом, фактично відповідає концепції сімейного театру, де на кожного глядача чекають зустрічі з цікавими саме йому творами сцени [32].



Рис. 2.11 - Одеський театр юного глядача ім. Юрія Олеші

5.Єврейський культурний центр «BEIT GRAND»

Це сучасний центр всебічного розвитку людини, він був задуманий в якості як найбільш оптимального місця проведення дозвілля одеситів.

Це сучасний центр всебічного розвитку людини, він був задуманий у якості як найбільш оптимального місця проведення дозвілля одеситів.

Офіційне відкриття Єврейського культурного центру «Beit Grand» відбулося 6 червня 2010 року. З цих пір Центр «Beit Grand» славиться і своєю афішею подій, яка рясніє театральними постановками та музичними подіями. “Взагалі, наш центр є прекрасною метафорою самої Одеси: ми розповідаємо про єврейську культуру, але при цьому ми відкриті абсолютно для всіх!”



Рис. 2. 12 - Єврейський культурний центр «BEIT GRAND»

б.Одеська обласна Філармонія

Одеська обласна філармонія - одна з найбільших концертних організацій Одеси, яка заснована в 1937 році. Вона займає гідне місце серед найбільш значних концертних організацій України та щорічно знайомить своїх слухачів з творами української та світової музичної культури.

Одеська обласна філармонія займає гідне місце серед найбільш значних концертних організацій України. Щорічно вона знайомить своїх слухачів з творами світової музичної культури, з яскравими творіннями сучасної української та світової музичної сцени.

Попередницею філармонії стало Одеське філармонійне товариство, створене в 1842 році. У нього входили не тільки музиканти, але й відомі міські діячі, літератори, військові. Суспільство давало благодійні концерти і надавало матеріальну підтримку артистам. У 40-х роках XIX тут виступали брати Венявські, шість концертів дав великий композитор, піаніст і диригент Ференц Ліст. З 1925р. при Одеському філармонійному суспільстві стали проводитися концерти симфонічної музики. У 1929 році було утворено філармонійне товариство.

Одеська філармонія заснована в 1931 році. У тому ж році був офіційно створений симфонічний оркестр Одеської філармонії. Його диригентом був професор Одеської консерваторії Леонід Могилевський – перший зі знаменитої династії одеських музикантів – дід Євгена Могилевського. За диригентським пультом філармонічного оркестру стояли такі майстри, як А.Глазунов, О.Гаук, К.Іванов, К.Зандерлінг, Н.Рахлін, Ю.Сімонов, С.Сондецкіс, Ю.Темірканов, Е.Светланов; в супроводі оркестру виступали В.Горовіц, Е.Гілельс, Д.Ойстрах, М.Ростропович, Л.Коган.



Рис. 2.13 – Історичне фото, Одеська обласна Філармонія

У філармонії сформувався талант прекрасних артистів, зірок естради, таких як Н. Гнатюк, В. Ільченко, Р. Карцев, комік-група «Маски-шоу» на чолі з Г. Делієвим, Л. Доліна, Т. Боева, Л. Мілявська, А. Цекало, І. Ноябрьов і багато інших. У стінах Одеської філармонії починав свій творчий шлях видатний письменник-сатирик, виконавець власних монологів Михайло Жванецький.

Жодна установа культури не грає в мистецькому житті нашої області такої високої ролі, як філармонія. Вона організовує гастролі іногородніх виконавців, бере участь у проведенні престижних міжнародних музичних фестивалів, конкурсів: «Два дні і дві ночі нової музики», «Одеські діалоги», «Одеська гітарна осінь», «Біла Акація», «Дунайська весна», «Ріхтерфест», «Дні Давида Ойстраха в Одесі», Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Е.Гілельса; Міжнародний конкурс скрипалів ім. Д. Ойстраха та ін.

Сьогодні на філармонічній сцені виступають артисти і колективи Одеської обласної філармонії, Національний одеський філармонічний оркестр під керівництвом заслуженого артиста України Хобарта Ерла, а також всесвітньо відомі колективи: Національний оркестр народних інструментів України під керівництвом народного артиста України В.Гуцала; солісти світової музичної сцени: М.Петров, М.Плетнев, Д.Мацуєв, Д.Башкіров, Б.Которович, Б.Блох, В. Крайнев, В. Третьяков, М.Федотов, Г.Муржа, П.Бурчуладзе.

Творчий колектив філармонії багатогранний і різноманітний. Тут працюють виконавці багатьох артистичних амплуа – солісти, концертмейстера, майстри розмовного жанру, артисти камерного оркестру та камерних ансамблів, лектори-музикознавці. Це дозволяє створювати творчі проекти та цікаві музичні та освітні програми. Особливе місце в роботі філармонії займає виховання підростаючого покоління, з цією метою організовані музичні абонементи та недільні концерти для дітей. Проводиться велика кількість концертів в містах і селах Одеської області і за її межами.

Артистами філармонії щорічно готуються нові програми, що представляють собою велику естетичну та культурну цінність, будь то літературні вечори, концерти фортепіанної, симфонічної музики, фольклорні програми або естрадні концерти. Регулярно оновлюваний репертуар дозволяє слухачем знайомитися з творами класичного і сучасного мистецтва, яке відображає дух, ритм і характер нашого часу.

Філармонія є головною концертною організацією міста. Зберігати і розвивати кращі традиції музичної культури – в цьому її Велика Місія [33].

7.Зелений театр

Фактично Зелений театр, крім спочатку закладених в нього чисто ідеологічних функцій формально «самодіяльної», «радянської», «народної», «інтернаціональної» творчості, широко пропагував, просував, рекламував як раз неформально професійні естрадні жанри, в першу чергу - джаз, конферанс , естрадну мініатюру, пантоміму, циркове мистецтво. І в цьому його безсумнівна заслуга в культурній історії міста. З часів поступового переміщення масових шоу на більш місткий стадіон ЧМП і одночасно облаштування камерних естрадних заходів на естраді в Міському саду, зірка цих підмостків потроху закотилася.



Рис. 2.14 – Зелений театр, м.Одеса

Стиль: сталінський неокласицизм

архітектори:

Е.С. Баумштейн, А.С. Назарец (**будівництво**)

Р.А. Володимирська (реконструкція)

Дата будівництва:

1936 (Будівництво)

1939-1940 (реконструкція)

На початку останньої чверті XIX століття в Міській думі неодноразово піднімалося питання про спорудження при вході на «Сабанську алею» Олександрівського бульвару, який тільки-но народжується, невеликого ставка, що має в плані обриси Чорного моря (подібні ставки є в ряді причорноморських міст, наприклад, у Варні). Вздовж берегу ставка повинні були розташуватися альтанки, буфет і лавки.

Всупереч початковим планам, стадіон ЧМП був побудований у 1936 році не в «Чорному морі» – воно було занадто мало, а трохи вище, в куди більш масштабної штучної вибірці 1793 року під земляну фортецю. «Море» тоді ж послужило, скажімо так, базисом майбутнього Зеленого театру. І стадіон, і театр зводилися практично одночасно, відповідно до великій програмі благоустрою ЦПКіВ ім. Т. Г. Шевченка. Цікавим є той факт, що ще 23 грудня 1927 року, на засіданні комісії з благоустрою міста на питання – що передбачається зробити з перебуваючим з правого боку парку Шевченка котлованом під назвою «Чорне море», – міською владою було дано відповіді: «Пропозицій ніяких немає поки, наявність цього котловану прикрашає парк». Виходячи з вищесказаного, випливає висновок про те, що ліквідація «Чорного моря» в ранній радянський період історії міста не входила в плани його керівників.

У монографії найбільшого історика містобудування Одеси В. І. Тимофієнко, виданої в Києві у 1983 році, існують відомості, що «Центральний стадіон» будувався за проектом архітекторів А. І. Дубина, Н. М. Канівського та Р. А. Володимирського в 1936 році, а Зелений театр тоді ж проектували і будували Е. С. Баумштейн, А. С. Назарець і Р. А. Володимирська. Єдиний учасник обох проектів, Рашель Абовна Володимирська, – протягом багатьох років була однією з найяскравіших постатей в науковій історико-краєзнавчій секції «Одессика» Будинку вчених і

неодноразово виступала на «Одессіці» з повідомленнями про подробиці забудови Одеси в середині та другій половині 1930-х, в тому числі про сюжет проектування і будівництва стадіону та Зеленого театру.

Офіційне відкриття літнього сезону 1936 року в Парку культури та відпочинку планувалося на 12 травня. У цей день повинні були відкрити і стадіон, але по ряду причин – технічних і організаційних, урочисте відкриття відбулося 18 травня. Нова спортивна споруда отримала ім'я С. В. Косіора, який і був присутній на грандіозній церемонії разом з Є. І. Вегером (згодом обох репресували). Свято завершилося футбольним матчем збірних Одеси і Дніпропетровська, в якому одесити перемогли з мінімальним рахунком 1: 0, хоча перегравали гостей за всіма статтями. Незабаром збірна міста приймала тут команди Тифліса, Сталіно, Батумі і т. д.

Що стосується Зеленого театру, то його ніяк не встигали обладнати до середини травня, а тому відкриття було намічено на 1 червня. У «Чорноморської комуні» від 9 квітня 1936 року читаємо: «Інтенсивно розгорнулася робота по влаштуванню зеленого театру. Тут йде засипка котловану. До 1 червня зелений театр під відкритим небом на 3,5 тисячі глядачів повинен бути закінчений». Ця інформація зайвий раз говорить про те, що «Чорне море» благополучно проіснувало до того часу, і що майбутній театр зведений на його місці. Крім того стає очевидним: «Зелений театр» – назва, що з'явилося само собою, як би неофіційно; такі виникаючі стихійно назви фахівці в області ономастики зараховують до «народним топонімів». 18 травня «Чорноморська комуна» уточнює: «Трибуни для 3,5 тисячі глядачів будуть розташовані амфітеатром. Будується велика “раковина” для симфонічного оркестру на 70 музикантів. “Раковина”, повідомляється, з просценіумом, який одночасно вміщує 400 осіб для показу масових сцен. До 1 червня театр повинен бути готовий».

Незважаючи на всі обіцянки, презентація відбулася набагато пізніше, 11 липня 1936 року. Напередодні цієї події її детально прокоментував самий інформований організатор – директор парку Борис Штейнберг. «Сьогодні, –

пише він, – відкривається літній, так званий Зелений, театр на 3.500 місць. Показ народної творчості, самодіяльного мистецтва міста та області – перша програма театру. В продовження літа в Зеленому театрі відбудуться симфонічні концерти, концерти обласної філармонії, спектаклі ленінградського театру, червоноармійського театру танців і пісень, естрадні виступи і т. д.». Урочиста церемонія 11 липня цілком гідна сталінських часів: ракети, феєрверки, фанфари, хор в народних українських костюмах – 250 учасників, оркестр – 100 музикантів, «Інтернаціонал» і пісня «Батьківщина» у виконанні хорових колективів заводів Марті, Жовтневої революції, імені Леніна і семи тисяч глядачів, величезний портрет «батька народів», опущений на сцену з висоти і т. п.

При всій помпезності церемонії сама споруда (як, втім, і стадіон) зовсім не була чимось незвичайним, що відзначали і сучасники, і історики містобудування. Функціональний, зручний, великий літній театр, оригінальне технічне рішення, яке імітує прийоми пристрою античних театрів і відчутно знижує витрати на будівництво. Але ніяк не більше того.

Проте, Зелений театр – єдине в Одесі спорудження, в плані скомпоноване за типом давньоримських амфітеатрів, в значно скромніших, зрозуміло, масштабах, що на рівні міста робить його справді унікальним. Центральна частина споруди являє собою великий круглий партер, периметрально оточений каскадом посадочних «трибун». Комплекс оточений високим парканом з кам'яними пілонами і обладнаний трьома входами, бічні з яких мають загальну вісь розташування.

За своїм прямим призначенням театр почав функціонувати 14 липня 1936 року. Тут почалися гастролі Ленінградського театру Червоної Армії, а 17-го – майстрів Ленінградської оперети на чолі з Н. Д. Ксендзовським. 18-го театр був переповнений: давали дві одноактні оперети – «Чотири помилки» і «Весілля в Севільї». Напередодні вдень був дан спектакль лялькової трупи для півтори тисячі дітей – одеситів і приїжджих. 22 і 23 липня пройшла «Гірська троянда» в постановці Арнольда і за участю Ксендзовського,

Бронський, Варламова, Рутківського, Королькевіч, Назарянц і диригента Вановец. З 26 липня відкрилися гастролі вже відомого одеситам Теа-джазу Бориса Ренського в новому складі і з новим репертуаром, а з 1 серпня виставу Мюзік-холу за участю київської балетної трупи Н. Бернарського в складі 22-х танцівників, популярного ексцентрика Паташону, артиста музкомедії Д. Волкова, артистки ленінградської естради Міа Марі та інших. З серпня до них приєдналася прима-балерина з Харкова Моїсеєва.

8 серпня Зелений театр приймав молодого ленінградського композитора Івана Дзержинського, автора опери «Тихий Дон», що дав тут свій авторський концерт. Втім, фахівці зауважували, що сцена для цього виступу обрана явно невдало, оскільки близько розташовані будинки створюють негативний акустичний ефект. 10 серпня вперше відбулася виключно циркова вистава: «2 Руденко – акробатичні танці, 4 Юсмес – повітряний політ, жонглер Захаров, 2 Балабан – гумор і сатира, джаз-оркестр, конференсьє Паташон». З 14 по 21 серпня 1936 року в театрі почалися успішні гастролі екзотичного американського Джазу-Сінкопатрос-Вейнтраубс – «музичний гротеск, пантоміма, жарти». В цей же час з програмою циганських романсів і старовинних народних пісень виступала К.М. Юровська, в концертах якій брали участь відомий московський скрипаль Борис Кузнецов і композитор Самуїл Жак (рояль). З 23 серпня тут знову пішли гастролі Ленінградської оперети – нові назви, з оновленою трупю.

Так починалося життя театру. У більш пізні, післявоєнні часи Зелений театр був місцем концертів безлічі зірок тодішньої естради, імена яких знала вся країна. Фактично Зелений театр, крім спочатку закладених в нього чисто ідеологічних функцій формально «самодіяльної», «радянської», «народної», «інтернаціональної» творчості, широко пропагував, просував, рекламував як раз неформально професійні естрадні жанри, в першу чергу – джаз, конференс, естрадну мініатюру, пантоміму, циркове мистецтво. І в цьому його безсумнівна заслуга в культурній історії міста. З часів поступового

переміщення масових шоу на більш місткий стадіон ЧМП і одночасно облаштування камерних естрадних заходів на естраді в Міському саду, зірка цих підмостків потроху закотилася.

8. Одеський болгарський драматичний театр

Одеський Болгарський Драматичний театр. Заснований при Всеукраїнської Громадської Організації «Конгрес болгар України». До складу трупі входять бессарабські болгари, а також одесити, які об'єдналися заради спільної справи – відродження болгарського театру в Одесі. Відродження, так як Болгарський театр існував недовгий час в Одесі по 1940-й рік. У травні 2013 року ОБДТ випустив перший свій спектакль – «Автобус», по болгарському драматургу С. Стратієву (режисер – І. Равицький). У травні 2014 року ОБДТ випустив другу прем'єру – виставу «Декамерон», за мотивами Дж. Боккаччо (режисер – І. Равицький). Роботи відзначені різними міжнародними преміями. Вистави йдуть, і йтимуть, як на російській, так і болгарською мовою, щоб вся зацікавлена публіка, змогла відвідати Болгарський театр. Меценат театру – президент Конгресу Болгар України Юрій Іванович Граматик.

Починаючи з «Автобуса» Станіслава Стратієва і закінчуючи «Методом Грьонхольма» Жорді Гальсерана, актори театру піднімали теми соціуму, любові, грошей, примарних цінностей сьогодення, майбутнього і минулого. З театром працювали: Народний артист України Ігор Равицький, Олександр Онищенко, хореограф Діана Костик, у якості режисера виступали і самі актори ОБДТ – Віталій Зеленков і Станіслав Садаклієв. Щороку роботи театру не проходили даремно – участь в міжнародних театральних фестивалях, високі нагороди і запрошення на сцени Софії, Свиленграду, Созополя, Тополовграду.



Рис. 2.15 - Одеський болгарський драматичний театр

9. Театр лабораторія «Театр на Чайній»

Це такий собі аналог зникаючого проекту - Будинок Актора, де постановки здійснюють кілька режисерів, з абсолютно різним режисерським задумом. Об'єднані вони одним - крихітним залом на 50 чоловік, де глядач і актор максимально близькі один до одного.



Рис. 2.16 – Логотип театру «Театр на Чайній», м. Одеса

Це єдиний в Одесі репертуарний приватний камерний театр. Труппа складається з молодих акторів і режисерів – службовців в державних театрах і в сфері кіно- і шоу-бізнесу. Це такий собі аналог зникаючого проекту – Будинок Актора, де постановки здійснюють кілька режисерів, з абсолютно різним режисерським задумом. Об'єднані вони одним – крихітним залом на 50 чоловік, де глядач і актор максимально близькі один до одного.

“Театральна лабораторія “Театр на Чайній” заснована в 2010 році силами випускників Одеського Театрального Ліцею. У перші ж місяці існування театру труппу поповнили молоді актори і режисери з Одеси і Києва. Наймолодші члени нашого колективу – це випускники студії “Театру на Чайній”.

Це – студія, лабораторія, театр.

На даний момент театр знаходиться лише в процесі створення свого власного методу і мови, зрозумілого сучасному і майбутньому глядачеві. Для засновників театр – це живе спілкування, це те, коли ми з вами разом, а не кожен сам по собі.

10. Одеський обласний театр ляльок

Один з найстаріших лялькових театрів України, був заснований в 1932 році. 21 грудня 2012 року театр відзначив своє 80-річчя на новій сцені, в чудовому будинку, яке захоплює і дітей і дорослих.

Одеський обласний театр ляльок, – один з найстаріших лялькових театрів України, був заснований в 1932 році. (Було поставлено першу лялькову виставу на базі ТЮГу) Почав він свою роботу при Театрі Юного Глядача, а очолив його – учень і сподвижник Сергія Образцова – Юзеф Аронович Гиммельфарб – заслужений діяч мистецтв України. Він пропрацював головним режисером цього театру 40 років. Під його керівництвом Одеський театр ляльок досяг значних успіхів, як професійна театральна труппа. Як драматург, він залишив після себе десятки п'єс, які і сьогодні входять до репертуару багатьох театрів не тільки України, а й

зарубіжжя. До літа 1941 р театр здійснив 10 постановок: «По щучому велінню», «Чарівна лампа Аладіна», «Казка про золоту рибку» та інші.



Рис. 2.17 - Одеський обласний театр ляльок

З 1944 року театр стає стаціонарним, отримавши власне приміщення. Але основною діяльністю театру залишилося культурне просвітництво, залучення до театрального мистецтва дитячої аудиторії міст і сіл Одеської області. Численні гастрольні виїзні постановки для найвіддаленіших областей колишнього СРСР, стали невід'ємною частиною театрального життя трупі.

1970-90-ті роки – розквіт творчої діяльності театру. Одеський Ляльковий виходить на всесоюзну і міжнародну сцени. Двічі, в 1988 р і 1990 р, отримує велику бронзову медаль міжнародного фестивалю «Золотий дельфін» (м Варна, Болгарія). Стає лауреатом і дипломантом фестивалів в Голландії, Японії, Румунії, Фінляндії. З 1995 по 2002 рр. – учасник і лауреат міжнародних фестивалів в Молдові. Робота театру і трупі відзначена премією Едуарда Багрицького, численними нагородами, а найголовніше – любов'ю багатьох поколінь дітей.

Більше 40 років театр пропрацював в будинку на вулиці Пастера, 60, але в 1988 р, у зв'язку з прийняттям закону про повернення культовим будівлям їх статусу, будівля була передана релігійній громаді, а Театр Ляльок тимчасово переселений на Пастера, 15 – в будівлю зовсім непристосовану ні для прийому глядачів, ні для постановки вистав. Майже 25 років Театр Ляльок працював в приміщенні, де не було гардеробу, акторських гримборної, приміщень для цехів і адміністрації, було відсутнє фойє. У театрі було холодно, протікав дах, усюди обвалювалась штукатурка. Незважаючи на труднощі, працівники театру, керівництво і труппа робили все, щоб і в цих умовах зберігати і навіть розвивати унікальний вид театрального мистецтва.

У 2009 році, зусиллями директора театру І. М. Мерковича, почався ремонт будівлі, з повною внутрішньою реконструкцією. У період реконструкції театр обслуговував тисячі дітей на виїздах, а кожну суботу та неділю працював на тимчасовому стаціонарному майданчику в приміщенні Українського музично-драматичного театру. Постановки нових вистав відбувалися щоквартально – і для дітей, і для дорослих. Капітальний ремонт завершився восени 2012 р., та 21 грудня того ж року Одеський ляльковий відзначив своє 80-річчя на новій сцені, в чудовому будинку, який захоплює і дітей і дорослих. В даний час в репертуарі театру 20 назв вистав, створених за творами українських та зарубіжних авторів, різних за стилями та жанрами.

11. Театр «Будинок клоунів»

Ідею відкриття театру втілила комік-труппа «Маски-шоу» під керівництвом беззмінного лідера Георгія Делієва. Заснована в 1984 році на чолі з беззмінним художнім керівником Георгієм Делієвим, група втілює на сцені оригінальний матеріал в своєму власному, ні на кого не схожему стилі, що весь час розвивається. Спираючися на багаті класичні традиції театру Дель Арте, театру абсурду, коміків «Великого

німого», європейської клоунади, виступи «Масок» – це феєрверк свіжої неприборканої фантазії, втілений в форму пантоміми, хореографії, драми, трюку, де кожен актор розвиває свій власний унікальний образ.

Продовжуючи успішно гастролювати по всьому світу, створювати новий репертуар «живих виступів» і розвиватися, як театр клоунади, комік-труппа «Маски» в 1991 р відкриває ще одне джерело творчої енергії і розпочинає виробництво телевізійних комедійних фільмів в стилі «німого кіно» під назвою «Маски-шоу». Цей серіал дуже швидко став завойовувати любов глядачів не тільки країн СНД, але і далекого зарубіжжя. Сьогодні в скарбниці колективу налічується близько сімдесяти фільмів серіалу «Маски-шоу», багато хто з яких мають різні престижні вітчизняні та міжнародні нагороди, повнометражний художній фільм в стилі ексцентричної трюкової комедії «Сім днів з російською красунею», два Десятисерійний комедійних телефільми «Літературні пам'ятники Бориса Барського» та «Гра в класики».

28 березня 2003 року в Одесі в приміщенні колишнього кінотеатру «Дружба» відкрився унікальний культурний центр – театр комік-труппи «Маски» під назвою «Будинок клоунів». До відкриття театру була приурочена прем'єра поетичної комедії Бориса Барського в постановці Георгія Делієва «Отелло», що стало ще одним подарунком мешканцям та гостям міста. З тих пір стало доброю традицією щороку радувати глядачів все новими і новими постановками, такими як «Дінер-шоу», «Нічна симфонія», «Орфей та Еврідіка», «Вечір поезії Б. Барського», щорічними акторськими «капусниками». Постійними учасниками шоу-проектів в «Будинку клоунів» стали театр танцю «Умілі ноги» і корпорація клоунів «Настрій».

Незабаром комік-труппа спільно з кінознавцем і кінолюбом Яном Юсимом відкривають при «Будинку клоунів» кінотеатр «Маски», який з цього моменту щодня демонструє кращі фільми артхаусного та фестивального напрямків [34].



Рис. 2.18 - Театр «Будинок клоунів»

Висновки до розділу 2

У розділі 2 проаналізовано театральний фестивальний рух в Україні та розглянуто міжнародний досвід організацій і проведення театральних фестивалів.

Аналіз показав великий інтерес до такого роду подій, що сприяють розвитку театральної культури, привертання все більшої уваги глядачів до театру, зміцнення культурно-туристичного руху міст та окремих регіонів.

Досліджено історію та перспективи розвитку театрів міста Одеси, наведено їх характеристику для подальшої розробки театального квесту.

Розділ 3 Розробка та просування туру театрами Одеси

3.1. Створення квест-екскурсії

Звичайно, туристичні фірми пропонують оглядові екскурсії по Одесі, нестандартні екскурсії в театри Одеси, дивовижні екскурсії нічним містом та багато інших цікавих екскурсій, серед яких, на жаль, немає театральних екскурсій у формі квесту.

При цьому ми бачимо перспективи розвитку театального туризму не тільки в класичних формах пішохідних та автобусних екскурсій, але й у захоплюючих формах квест-екскурсії, у формі інтерактивної екскурсії окремо взятим театром з відвідуванням «Театального задзеркалля: костюмерних», гримерних, де можна нанести грим улюбленого персонажа; одягнути пуанти і на кілька хвилин відчувати, як нелегко бути балериною; опуститися в оркестрову яму, щоб торкнутися чарівних інструментів; і нарешті-подивитися, як встановлюють декорації і як актори готуються до вистави.

І тоді молодій людині, яка відвідала «Театральне задзеркалля», буде цікаво подивитися ту виставу, на репетиції якої вона була. У цьому бачимо перспективи розвитку театального туризму у м. Одеса.

Таким чином, в. Одесі є досить великий літературно-історичний матеріал для створення театального квесту. І його необхідно використати, але насамперед, його треба самим вивчити.

Театральний квест - це вид туризм, який набирає своєї популярності, поступово стає візитною карткою багатьох міст та областей. Особливістю цього виду туризму і те, що у цікавій формі можна ознайомитися з театрами рідного краю, а головне - згуртувати свій колектив, адже під час інтерактивної екскурсії доводиться спільно виконувати всі завдання та працювати згуртовано в одній команді.

Насамперед необхідно визначити, що таке інтерактивність, яка лежить в основі будь-якого квесту. Інтерактивність (від англ. interaction –

“взаємодія”) – поняття, яке розкриває характер та ступінь взаємодії між об'єктами. Інтерактивна екскурсія – це екскурсійна програма, що передбачає активне включення екскурсантів у захід, взаємодію всіх учасників між собою у сучасному музейному просторі.

Квест - (англ. quest), або пригодницька гра (англ. adventure game) - один з основних жанрів комп'ютерних ігор, що є інтерактивною історією з головним героєм, керованим гравцем. Найважливішими елементами гри в жанрі квесту є власне оповідання та обстеження світу, а ключову роль в ігровому процесі грають вирішення головоломок та завдань, які вимагають від гравця розумових зусиль.

У квесті, як і в інтерактивній екскурсії, є кілька етапів: вибір теми, визначення вікової категорії учасників, створення презентації для показу екскурсантам, створення технологічної карти маршруту, розробка питань та завдань, а також виявлені результати гри-екскурсії.

Етапи організації та проведення літературного квесту:

- Вибір ідеї/теми квесту.
- Розробка концепція гри, легенди.
- Складання сценарію, завдань зі станцій (локацій).
- Визначається склад учасників та ініціативна група, відповідальних за маршрутизатор для видачі завдань у системі он-лайн та через соц.мережі
- Складається загальна мапа гри, проводиться остаточна редакція.
- Рекламування квесту (розміщення оголошення на сайті, у соціальних мережах)
- Створення технологічної карти маршруту.
- Проведення гри та підбиття підсумків.

Правила проходження квесту:

Гра починається одночасно для всіх учасників за умовним знаком (слово ведучої, удар гонгу, помах прапорця). Далі озвучується легенда, де вже можуть бути підказки, лунають (за потреби) маршрутні листи, карти.

Контроль проходження завдань встановлюється провідною або відміткою у карті, дорожньому листі, картці учасника.

За порушення правил гри, відхилення від маршруту, команди покладається штраф - додаткове питання (завдання), наділення учасника ігровими функціями (наприклад, роль сови, поштового голуба) або виключення з гри.

Закінченням гри є прибуття першої або останньої команди на кінцевий пункт та оцінка результатів або удар гонгу, що повідомляє, що час закінчився (у цьому випадку підрахунок балів/результатів проводиться, виходячи із зробленого на даний момент).

Тож у роботі було розроблено квест «Театральне життя», центральним завданням якого є: проникнутися мистецтвом театрів міста Одеси та зібрати картину з фрагментів, на якій записано відомі слова про театр англійського драматурга Вільяма Шекспіра. Після проходження кожної з дев'яти локацій, обидві команди отримують фрагмент фінального пазлу. Команди обирають собі назву та лідера і вирушають на квест за маршрутним листом (рис. 3.1), де вказано назви театральних локацій і їх розташування.

Перша локація- театр «Будинок клоунів», де учасників знайомлять зі специфікою театру пантоміми. Після короткого екскурсу в історію і специфіку жанру, командам пропонують відчувати себе акторами-мімами. За допомогою міміки, рухів і жестів виконати запропоновані завдання і отримати фрагмент картини за виконання.

Користуючись картою квесту, учасники вирушають до Одеського обласного театру ляльок, де занурюються у специфіку театру тіней і отримують завдання створити ескіз вистави тіньового театру.

Третьою локацією є Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В.Василька, в якому командам потрібно вигадати короткий театральний перформанс в українському стилі, залучити відомі їм образи та костюми. Після завершення перформансу та отримання пазлу, у Одеському театрі юного глядача імені Ю.Олеши проходить завдання з

перевіркою учасників на знання театральних термінів,жанрів та професій театального мистецтва,де за правильні відповіді можна буде отримати фрагменти картини.

Прямуючи далі за маршрутом,команди потрапляють на екскурсію в Одеський національний академічний театр опери та балету та до його закулісся з великою колекцією костюмів.

Шостою зупинкою буде Одеська обласна філармонія, у якій для отримання винагороди учасникам потрібно буде відгадати 10 мелодій з відомих вистав. Команди рухаються далі по місту згідно маршруту і прибувають до театральної лабораторії «Театр на Чайній»,де їм пропонують намалювати театральну афішу до поданої вистави.

Для виконання потрібно буде нагадати основні частини афіші(назва,дата,час,місце проведення і тематика). Завдання на восьмій локації квесту у Зеленому театрі полягатиме у гримуванні себе у запропонованого в завданні героя,за допомогою професіонального гриму. Останній фрагмент пазлу команди зможуть отримати в Одеському академічному театрі музичної комедії ім. М. Водяного,розподіливши між собою ролі і репліки героїв та показавши коротку експромт-виставу. Квест добігає кінця коли одна з команд повністю збирає картину зі словами В.Шекспіра та здобуває перемогу.

Театральний квест включає наступні локації, в кожній з яких гравці отримають завдання:

- 1) Театр «Будинок клоунів»
- 2) Одеський обласний театр ляльок
- 3) Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В.Василька
- 4) Одеський театр юного глядача імені Ю.Олеси
- 5) Одеський національний академічний театр опери та балету
- 6) Одеська обласна філармонія
- 7) Театральна лабораторія «Театр на Чайній»

8) Зелений театр

9) Одеський академічний театр музичної комедії ім. М. Водяного

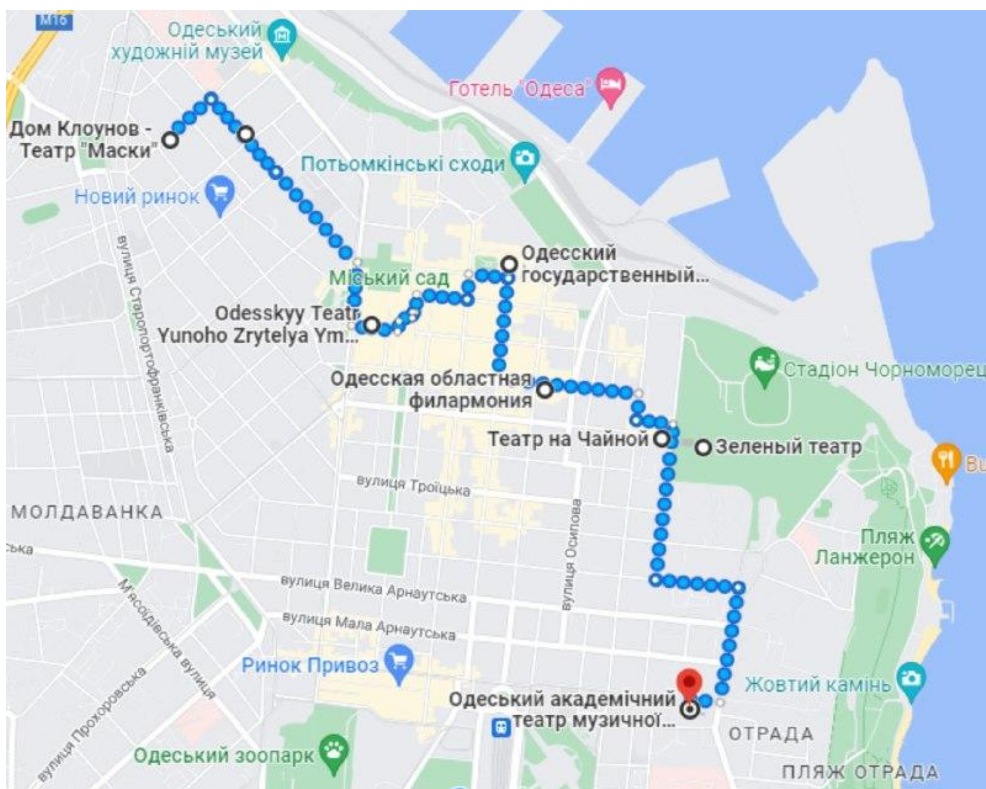


Рис. 3.1 – Схема маршруту театрального квесту

3.2 Організація театрального туру

Програму туру наведено в таблиці 3.1

Таблиця 3.1 Програма театрального туру

1 день	Час
Приїзд до міста Одеса на залізничний вокзал	Згідно розкладу потягів
Розміщення туристів в готелі	Вечірнє розміщення
Вільний час	
2 день	
Сніданок в готелі	09.00-10.00
Збір групи біля Будинку Клоунів	11.00

Проходження театрального квесту	11.00 – 16.00
Вечеря в закладах ресторанного харчування м. Одеси	16.30
Від'їзд з міста	19.00-21.30

В програмі туру передбачено ланч для туристичних груп в буфеті одного з обраних театрів.

3.3. Розрахунок вартості туру з урахуванням 2-денного відпочинку

Розрахунок вартості туру наведено в таблиці 3.2

Таблиця 3.2 Розрахунок вартості туру

№	Статті витрат	Розрахунок	Всього витрат на групу, грн
1	Розміщення в готелі	1200 грн *12 осіб (1 доба)	14400
2	Харчування	1 ланч і 2 вечеря по 350 грн	12600
3	Квест	500*12	6000
	Всього на 1 особу		2750

Розрахунок проводився на групу з 12 осіб, які розподіляються на команди по 6 осіб.

Вартість театрального туру з квест програмою по театрам становить 2750 грн на 1 особу без урахування витрат на проїзд

Висновки до розділу 3

В результаті розробки театрального квесту було досягнуто всіх цілей, поставлених перед його проведенням: знайомство з квест-туризмом як формою подорожі літературно – театральною Одесою та залучення молоді до мистецтва театру, а також створення інтерактивного квесту.

Насамперед, було вивчено відповідну літературу на тему роботи, а саме – вивчили історію театральних колективів Одеси та визначили, які з них увійдуть до театрального квесту, визначеного як продукт нашої роботи.

Головною метою є пробудити інтерес молоді до театрів Одеси та до театру загалом.

В розділі розроблено програму театрального туру, розроблено програму квесту театрами м. Одеси, розраховано вартість туру на 1 особу, яка складає 2750 грн, без урахування транспортних витрат.

Висновки та рекомендації

1. Дана кваліфікаційна робота направлена на політику сприяння розвитку культури в Україні шляхом системного аналізу зв'язків культурно-мистецької сфери та туристичної привабливості територій, оцінки перспективних напрямків – фестивального туризму, інших форм подієвого туризму, їх подальшого розвитку, аналіз розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні; розгляд театрів м. Одеса.

2. В роботі досліджено аспекти розвитку культурнопізнавального туризму, розгляту поняття та види культурно-пізнавального туризму, визначено, що Україна має значний потенціал для розвитку культурно-пізнавального туризму, має потужну театральну базу для розвитку театрального туризму.

3. Наведено визначення та сновні напрямки розвитку театрального туризму.

4. Основною метою розробок у роботі є виклик інтересу у молоді до театральної культури.

5. Проаналізовано театральний фестивальний рух в Україні та розглянуто міжнародний досвід організацій і проведення театральних фестивалів.

Аналіз показав великий інтерес до такого роду подій, що сприяють розвитку театральної культури, привертання все більшої уваги глядачів до театру, зміцнення культурно-туристичного руху міст та окремих регіонів.

6. Досліджено історію та перспективи розвитку театрів міста Одеси, наведено їх характеристику для подальшої розробки театрального квесту.

7. В результаті розробки театрального-квесту було досягнуто всіх цілей, поставлених перед його проведенням: знайомство з квест-туризмом як формою подорожі літературно – театральною Одесою та залучення молоді до мистецтва театру, а також створення інтерактивного квесту.

8. Розроблено програму театрального туру, розроблено програму квесту театрами м. Одеси, розраховано вартість туру на 1 особу, яка складає 2750 грн, без урахування транспортних витрат.

Список використаних джерел інформації

1. Сприяння розвитку культури в Україні [Електронний ресурс] — Режим доступу:
https://uaculture.org/wp-content/uploads/2020/12/5.turystychna-pryvablyvist_r.pdf
2. Ангелко І.Н. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної галузі в Україні. Український соціум. 2014. № 2(49). С. 71–79.
3. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ : Київ. ун-т, 2011, 95 с.
4. Божко Л.Д. Культурний туризм як важливий чинник соціально-культурного розвитку регіонів України. Культура України. 2011. Вип. 32. С. 36–39.
5. Бондаренко М.П. Туристичний сектор економіки України: реалії та перспективи. Економіка і прогнозування. 2011. С. 104.
6. Галасюк С.С. Культурно-історична спадщина як основна складова розвитку культурного туризму в Україні. 2007. № 2. 248 с.
7. Давиденко І.В. Культурно-історична спадщина як основна складова розвитку культурного туризму в Україні. 2017. 20. с.
8. Державна служба статистики України. Київ, 2018. URL:
<http://ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 22.11.2019).
9. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці : Книги-XXI, 2003. С. 298–300.
10. Рутинський М.Й. Замковий туризм в Україні. Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження : навчальний посібник. Київ : Центр учбової л-ри, 2007. 432 с.
11. Кравців В.С., Копач М.В., Гринів Л.С. Науково-методичні засади реформування рекреаційної сфери. Київ : ІРД НАН України, 1999. 78 с.
12. Любіцева О.О., Панкова С.В. Туристичні ресурси України. Київ : Альтерпрес, 2007. 369 с.

13. Аналіз розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://bses.in.ua/journals/2019/47_1_2019/15.pdf
14. Вплив пандемії COVID-19 на «Театральний туризм»: як карантин змінює фестивальну мапу України Повний текст читайте тут [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://glavcom.ua/country/culture/teatralnyy-turizm-yak-karantin-zminyuje-festivalnu-mapu-ukrajini-759311.html>
15. Фестиваль театрів [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://teatrlesiv.lviv.ua/event/festyval-teatriv-2/>
16. Новини про фестивалі [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://zaxid.net/statti_tag50974/
17. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://bit.ua/2020/11/svitovuj-teatr-ukr-dosvid/>
18. Театральні фестивалі обов'язкові до перегляду [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://glavcom.ua/country/culture/teatralnyy-turizm-yak-karantin-zminyuje-festivalnu-mapu-ukrajini-759311.html>
19. Міжнародний театральний фестиваль «Мельпомена Таврії» [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://lviv.vgorode.ua/event/festyvaly/a1208477-mizhnarodnij-teatralnij-festival-melpomena-tavriji#gallery-2>
20. Театральний фестиваль під відкритим небом [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://kitgavatovycha.com.ua/>
21. Даровський В. П. Кінофестивалі. Народження. Становлення. Сучасний стан. СПб.: Изд-во СПбГУКІ, 2005. С. 9.
22. Офіційний сайт Авиньонського фестивалю. URL: festival-avignon.com/fr/ (дата звернення: 12.11.2015).
23. Офіційний сайт Единбурзького фестивалю. URL: www.edinburghfestivalcity.com/ (дата звернення: 12.11.2015).
24. Міжнародні театральні фестивалі [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://stud.com.ua/90353/kulturologiya/mizhnarodni_teatralni_festivali

25. Культурно-пізнавальний туризм [Електронний ресурс] — Режим доступу: <file:///C:/Users/%D0%A2%D0%92%D1%82%D0%B0%D0%A2%D0%91/Downloads/kulturniy-turizm-realiyi-ta-perspektivi-rozvitku-u-lvivskiy-oblasti.pdf>
26. Подієвий туризм [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/15_Festyval.pdf
27. Цікаві факти про Одеський оперний [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://ua.ua.top/3270/>
28. Одеський театр опери та балету [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://md-ukraine.com/ru/object/detail/1255_odesskij-teatr-opery-i-baleta.html
29. Одеський академічний український театр [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://www.hor.net.ua/?page_id=133&lang=ru
30. Український музично-драматичний театр [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://theatre.love/theatres/odeskiy-akadem-chniy-ukra-nskiy-muzichno-dramatichniy-teatr-men-v-vasilka/>
32. Театр ім. Василька [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.kino-teatr.ru/teatr/186/>
33. Театр ляльок [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://www.hor.net.ua/?page_id=579&lang=uk
34. Театр Дім Клоунів [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://www.hor.net.ua/?page_id=589&lang=uk

Додаток Б. Перевірка на антиплагіат

Перевірка тексту на плагіат

Кваліфікаційна робота бакалавра.

Тема: «Розробка та просування туру театрами Одеси»

Засіб перевірки UniCheck

Унікальність по фразам > 30 %

Унікальність по словам > 30 %



Ім'я користувача:
Федір Трішин

ID перевірки:
1011609532

Дата перевірки:
18.06.2022 17:06:01 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
18.06.2022 17:09:26 EEST

ID користувача:
100009626

Назва документа: кваліфікаційна робота Ангельчук Катерина

Кількість сторінок: 78 Кількість слів: 13407 Кількість символів: 97910 Розмір файлу: 3.44 MB ID файлу: 1011477968

40.5%
Схожість

Здобувача/ки

Палькевич Є.М.

Керівник/ки

д.е.н., доц. Саркісян Г.О.
К.е.н., доц. Байрачна О.К.

